

Lovforslag nr. L 183. Fremsat den 13. april 1983 af ministeren for skatter og afgifter

Forslag

til

Lov om en realrenteafgift af visse pensionskapitaler m.v.

§ 1. Af de i § 2 nævnte livsforsikringselskaber, pensionskasser, pensionsfonde samt opsparings- og pensionsordninger betales realrenteafgift til staten.

§ 2. Afgiftspligten påhviler:

- 1) livsforsikringselskaber, i det omfang de driver forsikringsvirksomhed her i landet ved direkte tegning af livsforsikring,
- 2) forsikringselskaber her i landet, i det omfang de har en lukket bestand af livsforsikringer fra et likvideret livsforsikringselskab,
- 3) Statsanstalten for Livsforsikring,
- 4) pensionskasser og pensionsfonde,
- 5) Den sociale Pensionsfond,
- 6) Arbejdsmarkedets Tillægspension,
- 7) Lonmodtagernes Dyrstidsfond,
- 8) hjælpe- og understøttelsesfonde, der er godkendt efter pensionsbeskatningslovens § 52, og andre hjælpe- og understøttelsesfonde med pensionslignende formål,
- 9) kapitalpensionsfonde, der er godkendt efter pensionsbeskatningslovens § 12, og
- 10) tontineordninger som nævnt i pensionsbeskatningslovens § 7, stk. 1, sidste punktum.

Stk. 2. Afgiftspligten påhviler endvidere indehaverne af følgende konti her i landet:

- 1) pensionsopsparingskonti efter pensionsbeskatningslovens §§ 12 eller 13,
- 2) selvpensioneringskonti efter pensionsbeskatningslovens § 51 og lignende skattebegunstigede selvpensioneringskonti,
- 3) indekskonti efter pensionsbeskatningslovens § 15 og

- 4) konti efter pensionsbeskatningslovens § 42.

§ 3. Afgiftsgrundlaget omfatter alle former for formueafkast, der ikke er undtaget efter stk. 3, herunder:

- 1) renteindtægt af obligationer, konvertible obligationer, pantebreve og andre fordringer,
- 2) urealiserede ændringer i kursværdien som følge af forkortelse af restløbetiden samt realiserede kursgevinster og -tab på de i nr. 1 nævnte værdipapirer i danske kroner, bortset fra konvertible obligationer,
- 3) udbytte, kursværdiændringer, realiserede kursgevinster og -tab samt skattegodtgørelse efter selskabsskattelovens § 17 A vedrørende certifikater i investeringsforeninger eller i afdelinger af sådanne foreninger,
- 4) kursværdiændringer og realiserede kursgevinster og -tab på værdipapirer i fremmed valuta samt øvrige urealiserede og realiserede valutakursgevinster og -tab vedrørende afgiftspligtigt afkast.

Stk. 2. Ved opgørelsen af den afgiftspligtige rente af kontantkonti efter § 2, stk. 2, nr. 1 og 2, der tilskrives på grundlag af afkastet af værdipapirer, som er udskilt fra de øvrige værdipapirer tilhørende banken, sparekassen eller andelskassen (pengeinstituttet), skal hele det årlige afkast af værdipapirer som nævnt i stk. 1 medregnes.

Stk. 3. Ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget medregnes ikke:

- 1) urealiserede ændringer i kursværdien som følge af ændringer i den effektive markedsrente vedrørende de i stk. 1, nr. 1, nævnte værdipapirer i danske kroner,
- 2) renteindtægt og indekstillaeg vedrørende indeksobligationer udstedt af danske realkreditinstitutter og Kreditforeningen af Kommuner i Danmark,
- 3) udbytte af aktier, anpartar og andelsbeviser samt skattegodtgørelse efter selskabsskattelovens § 17 A,
- 4) urealiserede ændringer i kursværdien og realiserede kursgevinster og -tab på de i nr. 2 og 3 nævnte værdipapirer samt på konvertible obligationer,
- 5) urealiserede ændringer i kursværdien og realiserede kursgevinster og -tab ved afståelse af tegningsretter og andre rettigheder til de i nr. 3 nævnte værdipapirer,
- 6) fortjeneste eller tab ved udlodning af likvidationsprovenu fra aktieselskaber, anpartsselskaber og andelsselskaber,
- 7) urealiserede ændringer i kursværdien, realiserede kursgevinster og -tab samt eventuelt udbytte vedrørende certifikater i investeringsforeninger eller i afdelinger af sådanne foreninger, når foreningen eller afdelingen ikke ifølge vedtægterne er forpligtet til inden fristen for indgivelse af selvangivelse for det pågældende indkomstår at udlodde de i indkomståret indtjente renter og udbytter (akkumulerende investeringsforeninger),
- 8) udbytte, kursværdiændringer, realiserede kursgevinster og -tab samt skattegodtgørelse efter selskabsskattelovens § 17 A vedrørende certifikater i investeringsforeninger eller i afdelinger af sådanne foreninger, der ifølge vedtægterne udelukkende kan investere i aktiver som nævnt i dette stykke,
- 9) renter af kontantkonti efter § 2, stk. 2, nr. 1 og 2, der tilskrives på grundlag af afkastet af værdipapirer, som er udskilt fra pengeinstituttets øvrige værdipapirer, i det omfang disse renter modsvarer afkast af værdipapirer som nævnt i dette stykke,
- 10) overskud eller underskud på fast ejendom og på eventuel anden erhvervsvirksomhed end forsikrings- eller pensionskasevirksomhed samt fortjeneste eller tab ved afhændelse heraf, og
- 11) renteindtægter efter § 19.

§ 4. Afgiftsgrundlaget omfatter formueafkastet i kalenderåret (afgiftsåret), jfr. dog § 13, stk. 2.

Stk. 2. De i § 3, stk. 1, nr. 1, nævnte renteindtægter opgøres som de renter, der er påløbet i afgiftsåret. Rente af afgiftsbeløb efter denne lov henføres dog til betalingsåret.

Stk. 3. De i § 3, stk. 1, nr. 2, nævnte årlige urealiserede ændringer i kursværdien opgøres på grundlag af anskaffelsessummen, jfr. dog §§ 24 og 25. Anskaffelsessummen reguleres ved udgangen af hvert afgiftsår med den kursværdiændring, der ved konstant effektiv rente fremkommer som følge af forkortelsen af restløbetiden. Indeholder værdipapiret en opsigelsesadgang for kreditor, anses lånet i henseende til reguleringen for opsagt på det tidligst mulige tidspunkt.

Stk. 4. De i § 3, stk. 1, nr. 2, nævnte realiserede kursgevinster og -tab opgøres som forskellen mellem den senest regulerede anskaffelsessum og afhændelses- eller indfrielsessummen. Afdrag på pantebrev og andre fordringer betragtes som delvis indfrielse. Kursgevinster og -tab, der realiseres ved salg af værdipapirer, overføres til en særlig saldo. 30 pct. af saldoen ved udgangen af hvert afgiftsår tillægges, henholdsvis fradrages ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget for dette år. Saldoen reduceres i overensstemmelse hermed. Kursgevinster ved afhændelse af obligationer, der er udtrukket, indgår dog fuldt ud i afgiftsgrundlaget for afhændelsesåret.

Stk. 5. De i § 3, stk. 1, nr. 3 og 4, nævnte ændringer i kursværdien opgøres som forskellen mellem kursværdien den 31. december i året før afgiftsåret og den 31. december i afgiftsåret. I anskaffelsesåret opgøres ændringerne som forskellen mellem anskaffelsessummen og kursværdien den 31. december i samme år. De realiserede kursgevinster og -tab opgøres som forskellen mellem kursværdien den 31. december i året før afgiftsåret, henholdsvis anskaffelsessummen, og salgssummen. Ved aktiver i fremmed valuta opgøres kursværdien i danske kroner.

§ 5. De i afgiftsåret påløbne renteudgifter fradrages ved opgørelse af afgiftsgrundlaget. Rente af afgiftsbeløb efter denne lov henføres dog til betalingsåret. Renteudgifter efter § 19 kan ikke fradrages ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget. Det samme gælder renteudgifter, der efter ligningslovens § 17 A ikke

kan fradrages ved opgørelsen af skattepligtig indkomst.

§ 6. For skattepligtige livsforsikringselskaber nedsættes afgiftsgrundlaget med en procent af den skattepligtige indkomst for det til afgiftsåret svarende indkomstår. Denne procent udgør forholdet mellem på den ene side formueafkastet som nævnt i § 3, stk. 1, og på den anden side summen af formueafkastet som nævnt i § 3, stk. 1, og formueafkastet som nævnt i § 3, stk. 3, ganget med 100. Afkastet som nævnt i § 3, stk. 3, opgøres efter selskabskattelovgivningens regler.

Stk. 2. I år, hvor afgiftssatsen efter § 10 overstiger 40 pct., kan den skattepligtige indkomst ved beregningen efter stk. 1 ikke indgå med et større beløb end gennemsnittet af de skattepligtige indkomster i de forudgående tre indkomstår.

§ 7. Et livsforsikringselskab eller en pensionskasse, der i genforsikring har afgivet en reserve, som ikke er deponeret fuldt ud, skal i sit afgiftsgrundlag medregne et beløb, der beregnes som afkastprocenten efter § 8, stk. 3, af afgiftsårets gennemsnitlige ikke deponerede reserve.

Stk. 2. Et livsforsikringselskab, der i genforsikring har modtaget en reserve, som ikke er deponeret fuldt ud, kan i sit afgiftsgrundlag fradrage bonus og teknisk rente vedrørende den ikke deponerede reserve. Der kan dog højst fradrages et beløb beregnet efter stk. 1.

Stk. 3. Som teknisk rente anvendes grundlagsrenten af afgiftsårets gennemsnitlige ikke deponerede reserve.

Stk. 4. Depotrenter kan ikke fradrages i afgiftsgrundlaget hos det afgivende selskab og skal ikke medregnes i det modtagende selskabs afgiftsgrundlag.

Stk. 5. Bonus og teknisk rente skal ikke medregnes i det afgivende selskabs afgiftsgrundlag.

§ 8. For de i § 2, stk. 1, nævnte afgiftspligtige nedsættes afgiftsgrundlaget opgjort efter §§ 3-7 forholdsmæssigt, således at der ikke betales afgift af den del, som summen af følgende reserver udgør af samtlige passiver:

- 1) reserver vedrørende forsikringer og pensionsaftaler, der var i kraft ved udgangen

af 1982, og som er i kraft ved udgangen af afgiftsåret, dog for hver forsikring eller pensionsaftale højst reserven opgjort ved udgangen af 1982 med tillæg af en forholdsmæssig andel af ufordelte reserver på dette tidspunkt, bortset fra reserver omfattet af nr. 2,

- 2) reserver vedrørende livrenter uden ret til bonus tegnet for den 1. maj 1982, jfr. stk. 3,
- 3) fordelte og ufordelte reserver vedrørende forsikrings- og pensionsaftaler med kommuner for disses tjenestemandspensionsforpligtelser i det omfang, disse reserver ikke indgår i nr. 1.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte reserver og passiver i øvrigt opgøres ved udgangen af afgiftsåret.

Stk. 3. Reserver vedrørende livrenter uden ret til bonus efter stk. 1, nr. 2, beregnes for hver kontrakt ud fra den resterende garanterede ydelsesrække og den eller de berettigedes alder, dog uden sædvanlig aktuarmæssig sikkerhedsmargen vedrørende den forventede levetid. Denne ydelsesrække diskonteres tilbage til udgangen af afgiftsåret med en rente svarende til den gennemsnitlige afkastprocent af livsforsikringselskabets obligationsbeholdning. Afkastprocenten beregnes ud fra kurserne på selskabets obligationer som nævnt i § 10, stk. 3, 1. pkt., ved udgangen af afgiftsåret, idet kurserne reguleres efter § 4, stk. 3, jfr. § 24. For hver obligationsserie beregnes en effektiv rente svarende til kursen og det resterende amortisationsforløb. De således fundne effektive renter vejes sammen til et totalt gennemsnit, idet selskabets kursværdier i hver serie ved udgangen af afgiftsåret anvendes som vægte.

Stk. 4. For medlemmer af pensionskasser, hvor pensionsordningen ikke er tarifmæssigt opbygget, og hvor pensionsudbetalingen endnu ikke er påbegyndt, fordeles den del af reserverne, der er fritaget efter stk. 1, på grundlag af nutidsværdien af det tilsagn, der er afgivet over for det enkelte medlem. Nutidsværdien ganges med forholdet mellem det antal år, den pågældende har været medlem af pensionskassen ved udgangen af 1982, og det antal år, den pågældende har været medlem af pensionskassen, når pensionsudbetaling normalt skal påbegyndes. Pensionskassen kan i stedet vælge at fordele reserver-

ne på grundlag af nutidsværdien af det enkelte medlems pensionstilsagn med fradrag af nutidsværdien af fremtidige ordinære bidrag, dog mindst nutidsværdien af de indbetalte ordinære bidrag for medlemmet med fradrag af risikopræmie.

Stk. 5. For Den sociale Pensionsfond fritages den del af afgiftsgrundlaget, der svarer til forholdet mellem værdien af formuen ved udgangen af 1982 og ved udgangen af afgiftsåret. Værdien af formuen ved udgangen af 1982 nedsættes med 4 pct. årligt af det oprindelige beløb. Værdien af formuen ved udgangen af 1982 opgøres til anskaffelsessummen, mens værdien af formuen ved udgangen af afgiftsåret opgøres efter § 4, stk. 3.

Stk. 6. Reserverne ved udgangen af 1982 kan ændres som følge af efterregulering vedrørende tiden for 1. januar 1983. En sådan ændring omfatter også en heraf afledt regulering af rentetilskrivningen frem til udgangen af 1982. Efterreguleringen får ingen virkning for de afgiftsår, for hvilke der er indgivet endelig opgørelse efter § 14.

Stk. 7. For Arbejdsmarkedets Tillægspension opgøres de i stk. 1 nævnte reserver samlet for hver årgang af medlemmer. Der foretages alene opdeling efter køn samt egen- og ægtefællepension.

Stk. 8. For de i § 2, stk. 2, nævnte opsparingsformer fritages en så stor del af afgiftsgrundlaget efter §§ 3-5, som værdien af kontoens indestående ved udgangen af 1982 udgør af værdien af indestående ved udgangen af afgiftsåret. I værdien medregnes påløbne renter til udgangen af de pågældende år. For værdipapirdepoter udgør værdien af indestående følgende beløb:

- a) ved udgangen af 1982 værdien af obligationer og pantebreve opgjort som anført i § 25, stk. 2, sidste punktum og § 25, stk. 6, samt borskursværdien af indeksobligationer, aktier og investeringsforeningscertifikater.
- b) ved udgangen af afgiftsåret den ifølge § 4, stk. 3, regulerede værdi af obligationer og pantebreve samt borskursværdien af indeksobligationer, aktier og investeringsforeningscertifikater.

Stk. 9. Ved overførsel af en forsikrings- eller pensionsordning efter pensionsbeskatningslovens § 41 danner kontantværdien af den del af opsparingen, der er fritaget efter

stk. 1, 4 og 8, grundlag for fritagelse i den nye ordning. Det beløb, der danner grundlag for fritagelse i den nye ordning, kan dog aldrig overstige det faktisk overførte beløb. Ved overførsel af forsikrings- eller pensionsporteføljer mellem forsikrings- eller pensionskasser finder tilsvarende regler anvendelse.

§ 9. Såfremt afgiftsgrundlaget bliver negativt, kan den beregnede afgiftspligtige del heraf fradrages i den afgiftspligtige del af afgiftsgrundlaget for de nærmest efterfølgende fem afgiftsår. Inden for denne periode kan fradraget dog kun overføres til et senere afgiftsår i det omfang, det ikke kan rummes i den afgiftspligtige del af et tidligere års afgiftsgrundlag.

§ 10. Afgiften beregnes som en procentdel af den afgiftspligtige del af afgiftsgrundlaget.

Stk. 2. Afgiftssatsen findes ved først at beregne forskellen mellem på den ene side afkastprocenten efter stk. 3-5 og på den anden side prisstigningsprocenten efter stk. 6 ganget med 1,035 og med tillæg af 3,5 procentpoints. Denne forskel udtrykkes i procent af afkastprocenten, og den således beregnede procentsats ganges med 0,99. Herved fremkommer afgiftssatsen.

Stk. 3. Den i stk. 2 nævnte afkastprocent opgøres årligt på grundlag af følgende effektive renter for børsnoterede obligationer, bortset fra indeksobligationer, convertible obligationer og præmieobligationer:

- a) den gennemsnitlige rente af obligationsbeholdningerne i livsforsikrings- og pensionskasser, der er omfattet af lov om forsikringsvirksomhed, Statsanstalten for Livsforsikring, Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond, jfr. stk. 4, og
- b) den af Københavns Fondsbørs opgjorte gennemsnitlige effektive obligationsrente, jfr. stk. 5.
- c) Afkastprocenten beregnes herefter som summen af den i litra a nævnte gennemsnitlige rente ganget med 0,9 og den i litra b nævnte gennemsnitlige effektive obligationsrente ganget med 0,1.

Stk. 4. Den i stk. 3, litra a, nævnte gennemsnitlige rente opgøres ud fra de nævnte institutioners beholdninger i de enkelte obli-

gationsserier et år for afgiftsårets begyndelse. For hver obligationsserie beregnes en rente efter reglerne i litra a-c. De således fundne renter vejes sammen til renten i stk. 3, litra a, idet institutionernes samlede kursværdier efter § 4, stk. 3, i hver serie et år for afgiftsårets begyndelse anvendes som vægte:

a) Til brug for afgiftssatsen i 1984 beregnes en rente for hver obligationsserie ud fra gennemsnittet af institutionernes anskaffelseskurser for beholdningerne i serien ved udgangen af 1982 og amortisationsforløbet efter dette tidspunkt.

b) Til brug for afgiftssatsen i 1985 beregnes en rente for hver obligationsserie ud fra den for serien beregnede kurs ved udgangen af 1983 efter § 25, stk. 2-4, og amortisationsforløbet efter dette tidspunkt.

c) Til brug for afgiftssatsen i 1986 og følgende afgiftsår beregnes en rente for hver obligationsserie med udgangspunkt i den beregnede rente for serien to år før afgiftsårets begyndelse. For serier, der er lukket to år før afgiftsårets begyndelse, anvendes denne rente uændret. For åbne serier sammenvejes denne rente med et simpelt gennemsnit af de af Københavns Fondsbørs dagligt opgjorte effektive renter for serien i året 2 år forud for afgiftsåret. Sidstnævnte rente tillægges en vægt svarende til den nominelle bruttotilgang i serien i dette år. Forstnævnte rente tillægges en vægt svarende til resten af den nominelle cirkulerende masse i serien et år før afgiftsårets begyndelse. For serier, der åbnes i løbet af året 2 år forud for afgiftsåret, anvendes gennemsnittet af de af Københavns Fondsbørs opgjorte effektive renter for serien i dette år.

Stk. 5. Den i stk. 3, litra b, nævnte gennemsnitlige effektive obligationsrente beregnes som et simpelt gennemsnit af de af Københavns Fondsbørs dagligt opgjorte effektive renter i de første syv måneder af året forud for afgiftsåret af obligationer med en restlobetid på over 5 år.

Stk. 6. Den i stk. 2 nævnte prisstigningsprocent beregnes som gennemsnittet af:

a) den procent, hvormed det gennemsnitlige nettoprisindeks for 1. halvår af året 2 år forud for afgiftsåret er steget i forhold til det gennemsnitlige nettoprisindeks for 1. halvår af året 3 år forud for afgiftsåret, og

b) den procent, hvormed det gennemsnitlige nettoprisindeks for 1. halvår af året 1 år forud for afgiftsåret er steget i forhold til det gennemsnitlige nettoprisindeks for 1. halvår af året 2 år forud for afgiftsåret.

Stk. 7. Afkastprocenten, den gennemsnitlige rente af obligationsbeholdningerne, den af Københavns Fondsbørs opgjorte gennemsnitlige effektive obligationsrente og prisstigningsprocenten beregnes med to decimaler. Afgiftssatsen beregnes som en procent med én decimal.

§ 11. Såfremt den efter § 10, stk. 2, beregnede afgiftssats bliver nul eller negativ, betales der ikke afgift for dette afgiftsår.

Stk. 2. Overstiger prisstigningsprocenten efter § 10, stk. 6, afkastprocenten efter § 10, stk. 3, kan en beregnet negativ afgift fradrages i afgiften i de nærmest følgende fem afgiftsår. Inden for denne periode kan fradraget dog kun overføres til et senere afgiftsår i det omfang, det ikke kan rummes i et tidligere års afgift.

Stk. 3. Den negative afgift efter stk. 2 beregnes som en procent af værdien af aktiver, hvis afkast er afgiftspligtigt efter § 3, stk. 1. Denne procent svarer til forskellen mellem prisstigningsprocenten efter § 10, stk. 6, og afkastprocenten efter § 10, stk. 3, idet denne forskel dog nedsættes forholdsmæssigt efter § 8. Aktiverne opgøres til de værdier, der ligger til grund for opgørelsen af afgiftspligtigt afkast efter § 4. Værdien af aktiverne opgøres ved afgiftsårets begyndelse eller ved dets slutning, hvis denne værdi er mindre.

§ 12. De afgiftspligtige efter § 2, stk. 1, indgiver senest den 15. juli i afgiftsåret en opgørelse over det forventede afgiftsgrundlag og den afgiftspligtige del heraf. Afgiften beregnes og indbetales a conto samtidig med indsendelse af opgørelsen. Ministeren for skatter og afgifter kan bestemme, at visse afgiftspligtige fra afgiftsåret 1985 eller senere i stedet skal indbetale a conto afgift i kvartalsvise rater. Der skal i denne forbindelse ske tilpasning af forrentningen af afgiftsbeløbet.

Stk. 2. Opgørelsen indsendes til statsskatteinspektøret, hvortil afgiften også indbetales.

§ 13. Pengeinstitutter udarbejder opgørelse over det samlede forventede afgiftsgrundlag og den afgiftspligtige del heraf for hver af de i § 2, stk. 2, nævnte afgiftspligtige opsparingsformer. Opgørelsen indsendes til statskattedirektoratet inden for den i § 12, stk. 1, fastsatte frist. Afgiften beregnes og indbetales a conto af pengeinstituttet til statskattedirektoratet samtidig med indsendelse af opgørelsen.

Stk. 2. For kontantkonti uden tilknyttede værdipapirbeholdninger kan pengeinstituttet i stedet for at anvende reglen i stk. 1 vælge at udarbejde en endelig opgørelse, som indsendes samtidig med indbetaling af afgiften senest den 15. december i afgiftsåret. Afgiftsgrundlaget udgør i så fald de i § 3, stk. 1, nævnte renteindtægter i perioden fra den 1. december i året forud for afgiftsåret til den 30. november i afgiftsåret. Ved overgang til denne opgørelse medregnes dog kun påløbne renteindtægter fra den 1. januar i afgiftsåret til den 30. november i samme år. Til beregning af den forholdsmæssige afgiftsfrigørelse for indestændet ved udgangen af 1982 efter § 8, stk. 8, træder indestændet den 30. november i afgiftsåret i stedet for indestændet ved udgangen af afgiftsåret. Indbetales endelig afgift efter dette stykke, betales en rente af afgiften med den i § 10, stk. 3, litra b, nævnte rente til brug for afgiftssatsen for afgiftsåret fra den 15. juli til betaling sker. Betales afgiften for sent, anvendes dog § 19.

Stk. 3. Pengeinstituttet hæver afgiften med tillæg af eventuelle renter efter denne lov på den konto, som afgiften vedrører, en uge før den sidste rettidige indbetalingsdag. Pengeinstituttet skal hæve beløbet, selv om der ikke måtte være dækning på den kontantkonto, der er knyttet til et værdipapirdepot. Konto-haveren forrenter det beløb, hvormed kontoen er overtrukket, med den for kontoen gældende indlånsrentesats. Denne renteudgift kan ikke fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Pengeinstituttet skal senest 8 uger efter afgiftens betaling underrette den afgiftspligtige om afgiftsbeløbet. Er kontoen overtrukket, skal kontohaveren samtidig have underretning om, med hvilket beløb kontoen er overtrukket.

§ 14. De afgiftspligtige efter § 2, stk. 1, indgiver i året efter afgiftsåret endelig opgørelse over afgiftsgrundlaget og den afgifts-

pligtige del heraf for afgiftsåret. Opgørelsen indsendes til statsskattedirektoratet senest den 15. juli. Den beregnede endelige afgift med fradrag af det indbetalte a conto beløb indbetales til statsskattedirektoratet med tillæg af renter samtidig med indsendelse af opgørelsen. Overskydende afgiftsbeløb med tillæg af renter fratrækkes i a conto afgift for året efter afgiftsåret. Eventuelle yderligere overskydende afgiftsbeløb med tillæg af renter tilbagebetales. Renten svarer til den i § 10, stk. 3, litra b, nævnte rente til brug for afgiftssatsen for året efter afgiftsåret.

Stk. 2. For pensionskasser og pensionsfonde, hvor samtlige passiver ved udgangen af afgiftsåret ikke overstiger de ifølge § 8, stk. 1, nr. 1, opgjorte reserver, kan der i stedet for den i stk. 1 nævnte opgørelse indgives en særlig erklæring herom attesteret af en statsautoriseret eller registreret revisor.

§ 15. Pengeinstituttet udarbejder i året efter afgiftsåret endelig opgørelse over afgiftsgrundlaget og den afgiftspligtige del heraf for hver af de i § 2, stk. 2, nævnte afgiftspligtige opsparingsformer, bortset fra konti hvor afgiften er endelig opgjort efter § 13, stk. 2. Opgørelsen indsendes til statsskattedirektoratet senest den 15. juli. Den beregnede endelige afgift med fradrag af det indbetalte a conto beløb indbetales til statsskattedirektoratet med tillæg af renter samtidig med indsendelse af opgørelsen. Overskydende afgiftsbeløb med tillæg af renter fratrækkes i a conto afgift for året efter afgiftsåret. Eventuelle yderligere overskydende afgiftsbeløb med tillæg af renter tilbagebetales. Renten svarer til den i § 10, stk. 3, litra b, nævnte rente til brug for afgiftssatsen for året efter afgiftsåret. Bestemmelserne i § 13, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

§ 16. Ved ophævelse af de i § 2, stk. 2, nævnte opsparingsordninger i løbet af afgiftsåret udarbejder pengeinstituttet en endelig opgørelse af afgiftsgrundlaget og den afgiftspligtige del heraf for det løbende afgiftsår og for det foregående afgiftsår, hvis der ikke er udarbejdet endelig opgørelse for dette. Pengeinstituttet tilbageholder et tilstrækkeligt kontantbeløb til at dække afgiften med tillæg af eventuelle renter efter denne lov. Overstiger a conto beløbene den endelige afgift, tilbagebetales det overskydende beløb.

Indsendelse af opgørelsen og indbetaling af afgiften sker til statsskattedirektoratet inden 3 måneder efter, at kontoen er ophævet. Pengeinstituttet giver samtidig den afgiftspligtige underretning om indbetalingen. Ved den endelige opgørelse af afgiftsgrundlaget for en pensionsopspæringskonto anses et værdipapir for afstået på tidspunktet for ophævelse af kontoen for et beløb svarende til markedskursværdien på ophævelsestidspunktet.

Stk. 2. Når afgiftspligten for de i § 2, stk. 1, nævnte afgiftspligtige ophører, skal der udarbejdes en endelig opgørelse af afgiftsgrundlaget og den afgiftspligtige del heraf for det løbende afgiftsår og for det foregående afgiftsår, hvis der ikke er udarbejdet endelig opgørelse for dette. Overstiger a conto beløbene den endelige afgift, tilbagebetales det overskydende beløb. Indsendelse af opgørelse og indbetaling af afgift sker til statsskattedirektoratet inden 3 måneder efter, at afgiftspligten er ophørt. Ved den endelige opgørelse af afgiftsgrundlaget anses et værdipapir for afstået på tidspunktet for afgiftspligtens ophør for et beløb svarende til markedskursværdien på ophørstidspunktet.

Stk. 3. En eventuel saldo ifølge § 4, stk. 4, medregnes ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget og den afgiftspligtige del heraf ved ophævelse efter stk. 1 eller ved afgiftspligtens ophør efter stk. 2. Såfremt der ved ophævelsen eller ophøret realiseres kursgevinster eller kurstab i forhold til den senest regulerede kursværdi af obligationer og pantebreve m.v., indgår disse ligeledes i afgiftsgrundlaget. Bli- ver afgiftsgrundlaget negativt, udbetales til ordningen eller institutionen et beløb svarende til årets afgiftssats ganget med den beregnede afgiftspligtige del af det negative afgiftsgrundlag.

Stk. 4. Ved opgørelsen for det foregående afgiftsår beregnes der renter af den for lidt eller for meget betalte afgift fra den 15. juli i det foregående år til betaling sker. Renten svarer til den i § 10, stk. 3, litra b, nævnte rente til brug for afgiftssatsen for året efter afgiftsåret. Betales afgiften for sent, anvendes dog § 19. Ved rettidig betaling af afgiften for det løbende afgiftsår beregnes der ikke renter, jfr. dog § 13, stk. 2, hvor rente beregnes fra den 15. juli til betalingstidspunktet.

§ 17. Hvis den seneste frist for indsendelse af opgørelse og indbetaling af afgift falder

på en helligdag eller en lørdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

§ 18. Statsskattedirektoratet kontrollerer opgørelserne og afgiftsberegningerne efter §§ 12–16. Antager statsskattedirektoratet, at afgiftsgrundlaget og den afgiftspligtige del heraf vil afvige væsentligt fra de forventede beløb ifølge opgørelsen efter §§ 12–13, eller anser statsskattedirektoratet den endelige opgørelse eller beregning efter §§ 13, stk. 2, og 14–16 for urigtig, forelægger direktoratet sagen for ligningsrådet, der kan ændre opgørelsen og beregningen.

Stk. 2. Statsskattedirektoratet underretter den, der har indsendt opgørelsen, om eventuelle ændringer af afgiften og om begrundelsen for ændringen. Pengeinstituttet videregiver meddelelsen til den afgiftspligtige inden 4 uger efter, at pengeinstituttet har modtaget underretning om afgiftsændringen.

Stk. 3. Anser en afgiftspligtig kontohaver i et pengeinstitut den af pengeinstituttet foretagne endelige opgørelse af afgiftsgrundlaget eller beregning af afgiften for urigtig, kan den afgiftspligtige indbringe spørgsmålet for landsskatteretten inden 12 uger efter betalingstidspunktet efter §§ 13, stk. 2, 15 og 16, stk. 1. Kontohaveren skal vedlægge en erklæring fra pengeinstituttet om beregningen af afgiften og anføre, på hvilke punkter kontohaveren mener, at afgiften er opgjort forkert, samt pengeinstituttets kommentarer hertil.

Stk. 4. Skattestyrelseslovens regler for klage til landsskatteretten og indbringelse for domstolene finder tilsvarende anvendelse på klager over ændringer af den endelige afgift, der er foretaget af ligningsrådet, jfr. stk. 1 og 2, og klager over pengeinstituttets opgørelse af afgiften, jfr. stk. 3. Klage over afgiftsændringen medfører ikke, at fristen for indbetaling af afgiften forlænges.

Stk. 5. Medfører en ændring, at et a conto afgiftsbeløb eller et endeligt afgiftsbeløb nedsættes, tilbagebetales for meget indbetalt afgift. Yderligere afgiftsbeløb skal indbetales inden 6 uger efter meddelelsen fra statsskattedirektoratet om den ændrede afgift. For konti i pengeinstitutter finder § 13, stk. 3, tilsvarende anvendelse.

§ 19. Hvis afgiften ikke er betalt rettidigt, skal der betales renter med 1,3 pct. pr. påbe-

gyndt måned fra betalingstidspunktet efter §§ 12-17 og § 20.

Stk. 2. Hvis afgiftsbeløbet ændres, forrentes forskelsbeløbet med 1,3 pct. pr. påbegyndt måned fra det i §§ 12-17 fastsatte tidspunkt.

Stk. 3. Renter efter stk. 1 og 2 indgår ikke i opgørelsen af skattepligtig indkomst.

§ 20. Hvis opgørelserne efter §§ 12-16 ikke indgives rettidigt, kan statsskattedirektoratet forelægge sagen for ligningsrådet, der opgør afgiftsgrundlaget og den afgiftspligtige del heraf skønsmæssigt. Statsskattedirektoratet beregner og opkræver afgiften hos de afgiftspligtige efter § 2, stk. 1, og hos pengeinstitutter med konti som nævnt i § 2, stk. 2. Den afgiftspligtige efter § 2, stk. 1, og pengeinstituttet kan indbringe den skønsmæssige ansættelse for landsskatteretten inden 8 uger, efter at underretning om den skønsmæssige ansættelse er modtaget. Skattestyrelseslovens regler for klage til landsskatteretten og indbringelse for domstolene finder tilsvarende anvendelse. Klage over afgiftsændringen medfører ikke, at fristen for indbetaling af afgiften forlænges.

Stk. 2. Statsskattedirektoratet kan pålægge de afgiftspligtige efter § 2, stk. 1, og pengeinstitutter med konti som nævnt i § 2, stk. 2, inden en nærmere angiven frist at give de oplysninger, som direktoratet har brug for ved kontrollen med opgørelsen af afgiften efter §§ 12-16.

Stk. 3. Indsendes opgørelserne efter §§ 12-16 eller oplysningerne efter stk. 2 ikke rettidigt, kan statsskattedirektoratet pålægge den, der skal indsende opgørelsen, daglige bøder, indtil opgørelserne eller oplysningerne fremkommer. Statsskattedirektoratets afgørelse kan indbringes for ministeren for skatter og afgifter.

§ 21. Med bøde straffes den, der forsætligt eller groft uagtsomt

- 1) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger til brug for afgiftskontrollen,
- 2) undlader at indgive opgørelse efter §§ 12-16,
- 3) undlader at indbetale afgiften rettidigt.

Stk. 2. Den, der begår en af de nævnte overtrædelser med forsæt til at unddrage

statskassen afgift, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 3. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, gensidige selskaber og selvejende institutioner eller lignende, kan der pålægges selskabet m.v. som sådant bodeansvar.

§ 22. Skønnes en overtrædelse ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan statsskattedirektoratet tilkendegive den pågældende, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt denne erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angiven frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde.

Stk. 2. Med hensyn til den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse finder bestemmelsen i retsplejeloven om indhold af anklageskrift i politisager tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelse inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

§ 23. Når sager om de i § 21 nævnte overtrædelser indbringes for domstolene, behandles de som politisager. Retsmidlerne i retsplejelovens kapitler 72 og 73 kan anvendes i samme omfang som i statsadvokatsager.

§ 24. Afgiftspligtige efter § 2, stk. 1, skal ved opgørelsen af anskaffelsessummen efter § 4, stk. 3 og 4, anvende de gennemsnitlige anskaffelseskurser ved udgangen af 1982 på obligationsbeholdningen ved udgangen af 1983 i det omfang, den nominelle obligationsbeholdning i hver obligationsserie ikke overstiger beholdningen ved udgangen af 1982 med fradrag af udtrækninger i 1983.

Stk. 2. Såfremt en afgiftspligtig efter § 2, stk. 1, i 1983 ved salg nedbringer sin nominelle beholdning i en obligationsserie, skal en eventuel kursgevinst medregnes i den i § 4, stk. 4, omhandlede saldo. Kursgevinsten opgøres som det beløb, hvormed afståelsessummen overstiger anskaffelsessummen opgjort efter stk. 1. Kurstab fragår ikke på saldoen.

§ 25. Afgiftspligtige efter § 2, stk. 2, skal for værdipapirer, der er anskaffet for 1. januar 1984, anvende en beregnet anskaffelsessum ved udgangen af 1983 i stedet for den

faktiske anskaffelsessum ved opgørelsen efter § 4, stk. 3 og 4. Den beregnede anskaffelsessum opgøres på grundlag af de i stk. 2-6 nævnte kurser.

Stk. 2. For obligationsserier, der var lukket ved udgangen af 1982, benyttes en gennemsnitskurs. Denne kurs beregnes som et gennemsnit af anskaffelseskurserne for de obligationer i den enkelte serie, som de i § 10, stk. 3, litra a, nævnte afgiftspligtige var i besiddelse af ved udgangen af 1982.

Stk. 3. For obligationsserier, der var åbne ved udgangen af 1982, benyttes en kurs, der beregnes som et vejet gennemsnit af kursen beregnet efter stk. 2, sidste punktum, og gennemsnittet af de af Københavns Fondsbørs dagligt noterede køberkurser i 1983. Sidstnævnte kurs tillægges en vægt svarende til den nominelle bruttotilgang i serien i 1983. Førstnævnte kurs tillægges en vægt svarende til resten af den nominelle cirkulerende masse i serien ved udgangen af 1983.

Stk. 4. For obligationsserier, der åbnes i 1983, anvendes gennemsnittet af de af Københavns Fondsbørs dagligt noterede køberkurser i 1983.

Stk. 5. For certifikater i investeringsforeninger eller i afdelinger af sådanne foreninger anvendes børskursværdien ved udgangen af 1983.

Stk. 6. For pantebreve anvendes kurs 85.

§ 26. For afgiftsåret 1984 beregnes pristigningsprocenten efter § 10, stk. 6, som den procent, hvormed det gennemsnitlige nettoprisindeks for 1. halvår 1983 er steget i for-

hold til det gennemsnitlige nettoprisindeks for 1. halvår 1982.

§ 27. Hvis der ved indgåelse af en forsikringsaftale med tilknyttet bonusordning er givet forsikringstageren oplysning eller tilsagn om en bestemt bonustildeling, som afhænger af forsikringsselskabets overskud eller forrentning af de opsparede beløb, er det størrelsen af overskuddet eller forrentningen efter betaling af afgiften efter denne lov, der danner grundlag for bonustildelingen.

§ 28. Ministeren for skatter og afgifter kan fastsætte de nærmere regler om lovens administration, herunder:

- 1) kravene til udskillelsen af de værdipapirer, der er nævnt i § 3, stk. 2, og § 3, stk. 3, nr. 9,
- 2) det regnskabsmæssige grundlag for udarbejdelsen af opgørelsen efter §§ 12-16,
- 3) forskrifter for, hvilke oplysninger der skal meddeles afgiftsmyndigheden til brug ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget og den afgiftspligtige del heraf samt den form, i hvilken disse oplysninger skal gives.

Stk. 2. I forskrifter, der er udfærdiget efter stk. 1, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelser af bestemmelserne.

§ 29. Afgift svares første gang for afgiftsåret 1984.

§ 30. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Baggrunden for forslaget

1. Forslaget går ud på, at der fra og med 1984 indføres en realrenteafgift af afkastet af visse pensionskapitaler m.v. Forslaget er udarbejdet på grundlag af aftalen af 13. december 1982 mellem regeringspartierne og socialdemokratiet om en sådan afgift.

Forslaget er i overensstemmelse med aftalen udarbejdet i et nært samarbejde med de berørte forsikringsselskaber, pensionskasser og pengeinstitutter. På grundlag af dette arbejde er aftaleparterne i februar og marts 1983 blevet enige om visse præciseringer og metodeændringer i forhold til den oprindelige aftale.

Den indgåede aftale skal ses på baggrund af den alvorlige økonomiske situation, som kan karakteriseres ved et fortsat underskud på statsfinanserne, en voksende gæld overfor udlandet og en stor arbejdsløshed.

Regeringen har gennemført en række dybtgående indgreb for at rette op på disse balanceproblemer. Realrenteafgiften er i denne forbindelse et velegnet og i den nuværende situation nødvendigt instrument, idet afgiften vil bidrage til at rette op på statsfinanserne uden samtidig at forværre de øvrige balanceproblemer.

De alvorlige økonomiske problemer har i en årrække blandt andet givet sig udslag i et ekstraordinært højt renteniveau, der dog nu er faldende. Pensionsopsparingen har derfor i de senere år kunnet placeres til en væsentlig højere rente end opsparerne med rimelighed har kunnet forvente. Realrenteafgiften reducerer denne ekstraordinært høje rente, men har kun virkning, sålænge realrenten er høj, idet afgiften er indrettet således, at den bortfalder, hvis renten bliver lavere end inflationen plus $3\frac{1}{2}$ procentpoints. Afgiften vil således ikke forhindre, at pensionsopsparerne opnår en rimelig pensionsdækning, men vil hindre, at indtægter i form af pension, som følge af et unormalt højt renteniveau, overstiger indtægten i de aktive år. Realrenteafgiften falder, når realrenten mindskes, og

bortfalder helt ved et realrenteniveau på $3\frac{1}{2}$ pct. og derunder. Der vil derfor fortsat være tale om, at renter af pensionsopsparing skattemæssigt behandles gunstigere end andre renter. Endvidere opretholdes tilskyndelsen til at benytte pensionsopsparingsordningerne som følge af fradragsretten for indbetalinger og en lempelig beskatning af visse former for udbetalinger. Gennemførelsen af lovforslaget skulle således medvirke til at skabe ro og tryghed om pensionsopsparingen.

Afgiften påhviler i princippet alene den del af afkastet, der kan henføres til opsparing foretaget efter 1. januar 1983, og der tages således et særligt hensyn til den opsparing, der er foretaget før denne dato.

I overensstemmelse med regeringens investeringsfremmeprogram fritages afkast af aktier og fast ejendom for realrenteafgift. Heller ikke afkast af indeksobligationer indgår i afgiftsgrundlaget. Herved tilskyndes pensionskasser og livsforsikringsselskaber m.v. til aktiv investering i boligsektoren og erhvervslivet.

I det følgende er der givet en redegørelse for lovforslagets indhold i hovedtræk.

De afgiftspligtige

2. Afgiftspligten omfatter i princippet samme kreds af forsikringsselskaber, pensionskasser m.v. og pengeinstitutkonti, som er omfattet af lov nr. 696 af 21. december 1982 om en midlertidig formueafgift af visse pensionskapitaler m.v.

Afgiftspligten omfatter således:

- a) Private livsforsikringsselskaber, der driver virksomhed her i landet ved direkte tegning af livsforsikring, samt Statsanstalten for Livsforsikring,
- b) Pensionskasser og pensionsfonde, herunder firmapensionskasser, Den sociale Pensionsfond, ATP og understøttelsesfonde med pensionslignende formål,
- c) Kapitalpensionsfonde,
- d) Lønmodtagernes Dyrtdsfond og

e) Skattebegünstigede pensionsopsparingsordninger i banker, sparekasser og andelskasser (dvs. kapitalpensionsopsparing, selvpensionering og indekskontrakter).

Afgiftsgrundlaget

3. Afgiften omfatter afkast af obligationer, pantebreve og andre fordringer samt andet formueafkast, som ikke udtrykkelig er undtaget fra afgiftspligten. Undtaget fra afgiftspligten er afkast af aktier, anpartar i anpartsselskaber og andelsbeviser, indeksobligationer udstedt af realkreditinstitutter og Kreditforeningen af Kommuner i Danmark samt afkast af fast ejendom.

Afkastet af de afgiftspligtige aktiver omfatter i første række løbende afkast i form af renteindtægter.

Ved opgørelsen af de afgiftspligtige renteindtægter skal de renteindtægter medregnes, som er pålobet i afgiftsåret. Der skal således ske en periodisering af renteindtægterne, idet de renteindtægter, der er pålobet i afgiftsåret, medregnes uden hensyn til, om de er forfaldne eller ikke forfaldne i afgiftsåret. Der gives fradrag for renteudgifter, herunder også fradrag for rente af gæld i fast ejendom. Også renteudgifterne skal periodiseres.

For obligationer og andre værdipapirer, der anskaffes til underkurs, omfatter afkastet endvidere kursgevinster. Ved konstant renteniveau vil markedskursen på et værdipapir normalt stige, efterhånden som restlobetiden bliver kortere. Denne årlige kursværdistigning skal beregnes og indgå i det afgiftspligtige afkast år for år, indtil værdipapiret afhændes eller indfries.

På denne måde udgør det årlige afgiftspligtige afkast af et værdipapir (direkte rente + kursgevinst) en fast procentsats af kursværdien. Denne procentsats svarer til den effektive rente for værdipapiret på anskaffelsestidspunktet. Den årlige opskrivning af anskaffelsesværdien efter denne metode benævnes *matematisk kursopskrivning*. For et værdipapir, der ikke afhændes for indfrielsen, svarer summen af de årlige matematiske kursopskrivninger til forskellen mellem anskaffelseskurs og parikurs.

Ved visse værdipapirer, f.eks. de såkaldte knæpantebreve, kan den matematiske kursregulering i en periode medføre en nedgang i kursværdien. I sådanne tilfælde indgår således et matematisk beregnet kurstab i afgiftsgrundlaget.

Foruden ikke-realiserede kursgevinster beregnet på grundlag af den matematiske opskrivning omfatter afgiftsgrundlaget kursgevinster og -tab i for-

bindelse med afhændelse og indfrielse. Sådanne kursgevinster og -tab opgøres som forskellen mellem den matematisk opskrevne kursværdi og afståelses- eller indfriessummen.

Kursgevinster og -tab ved afhændelse af værdipapirer, der opskrives matematisk, indgår ikke umiddelbart fuldt ud i afgiftsgrundlaget. De overføres i stedet til en særlig saldo. For hvert afgiftsår skal 30 pct. af denne saldo opgjort ved udgangen af afgiftsåret indgå i afgiftsgrundlaget.

Formålet med denne fordeling over nogle år er at modvirke tilskyndelsen til på den ene side, at de afgiftspligtige i tilfælde af rentestigning udskyder afgiften ved at realisere kurstab, og på den anden side, at deres obligationsbeholdninger fastlåses i tilfælde af rentefald, hvor der ved salg vil blive realiseret kursgevinster i forhold til den matematiske opskrevne kurs.

For så vidt angår konvertible obligationer, er renteindtægterne afgiftspligtige, medens kursgevinster og -tab ikke indgår i afgiftsgrundlaget. Endvidere er afkast af certifikater i udloddende investeringsforeninger omfattet af afgiften, medmindre foreningen udelukkende investerer i aktiver med afgiftsfrit afkast.

Ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget medregnes alene afkast af formueaktiver. Præmieindbetalinger og -indskud indgår således ikke i afgiftsgrundlaget, og der kan ikke foretages fradrag for forsikringsydelse, henlæggelser til præmiereserve, bonusfond og sikkerhedsfond m.v. Der kan heller ikke foretages fradrag for omkostninger til formueadministration eller lignende.

Afgiftssatsen

4. Afgiftssatsen fastsættes således, at der for pensionsopsparingen som helhed åbnes mulighed for en realforrentning på 3½ pct. efter afgift. Denne forrentning svarer til, hvad man under normale inflations- og renteforhold har kunnet påregne, og vil derfor opfylde de enkelte spareres forventninger om en rimelig pensionsdækning. Samtidig sikres derved en rimelig balance mellem tjenestemandspensionerne og de private pensionsopsparingsordninger.

For at bevare de enkelte institutioners og opspareres tilskyndelse til den bedst mulige placering af pensionsopsparingsmidlerne er afgiften udformet som en afgift på det nominelt opgjorte afkast. Den del af dette afkast, der modsvares af værdiforringelsen som følge af prisstigningerne med et tillæg af 3½ procentpoints, skal imidlertid ikke afgiftsbelægges. Dette opnås ved at indarbejde et

F.t.l. vedr. visse pensionskapitaler m.v.

særligt fradrag i afgiftssatsen. Herved kan det reale afkast gennem afgiften reduceres til det ønskede niveau ved anvendelse af en forholdsvis lav afgiftssats også for den sidst indtjente krone. Den institution eller opsparer, der placerer bedre end gennemsnittet, får derved mulighed for at opnå en realforrentning efter afgift, der er større end 3½ pct.

Afgiftssatsen beregnes årligt på grundlag af den gennemsnitlige afkastprocent af obligationsbeholdningerne i visse af de afgiftspligtige institutioner. Der bliver kun pålagt afgift i de år, hvor den gennemsnitlige afkastprocent overstiger den procent, som prisniveauet er steget med, plus 3½ procentpoints. Afgiftssatsen beregnes da som forholdet

mellem den overskydende afkastprocent og den gennemsnitlige afkastprocent. Den således opgjorte procent reduceres med et skematisk beregnet fradrag.

Hvis den gennemsnitlige afkastprocent er mindre end prisstigningsprocenten, kan der efter nærmere regler ske fremforsel af negativ afgift til modregning i positiv afgift i en senere afgiftsperiode.

I nedenstående oversigt er anført afgiftssatsens størrelse under forskellige forudsætninger om størrelsen af den gennemsnitlige afkastprocent og prisudviklingen. I oversigten er der taget hensyn til, at den efter de nævnte retningslinier beregnede sats nedsættes med et skematisk fradrag ved at gange satsen med 0,99.

Afgiftssats

Årlig prisstigningspct.	Gennemsnitlig afkastprocent			
	12 pct.	14 pct.	16 pct.	18 pct.
5 pct.	27,5	37,7	45,4	51,3
7 pct.	10,4	23,0	32,5	39,9
9 pct.	0	8,4	19,7	28,5
11 pct.	0	0	6,9	17,2

Af oversigten fremgår, at såfremt afkastprocenten for de udvalgte institutioner f.eks. er 14, og den beregnede prisstigningsprocent er 7 pct., bliver afgiftssatsen 23,0 pct. Denne sats fremkommer på følgende måde:

$$\frac{14 - 7 (1,035) - 3,5}{14} \times 100 \times 0,99 = \frac{3,25}{14} \times 100 \times 0,99 = 23,0$$

Da afgiftssatsen skal være kendt inden afgiftsårets begyndelse, beregnes institutionernes gennemsnitlige afkastprocent på grundlag af obligationsbeholdningerne ifølge status et år for afgiftsårets begyndelse.

Den årlige prisudvikling beregnes på grundlag af prisudviklingen over en toårig periode forud for afgiftsåret.

Ved denne fremgangsmåde opnår man, at det årlige udsving i afgiftssatsen bliver forholdsvis begrænset.

Overgangsordning

5. I en overgangsperiode beregnes afgiften kun af en del af det samlede afgiftspligtige afkast. Ved afgiftsberegningen henføres således en andel af afkastet til opsparing, der er foretaget for 1. januar 1983, og denne andel friholdes for afgift. Den fri-

holdte andel bestemmes individuelt for hver institution og opsparingsordning, således at den afgiftsfri andel mindskes i takt med formuetilvæksten efter 1. januar 1983. Der er således tilstræbt en afbalanceret afgiftsbelastning for de enkelte institutioner og opsparingsordninger, idet det især er afkastet af de formuer, der er i kraftig vækst som følge af nye indskud og høj forrentning, der indtages under realrenteafgiften.

Overgangsordningen er udformet efter følgende retningslinier:

- For pensionskasser og livsforsikringselskaber m.v. bestemmes den del af afkastet, der skal friholdes, efter forholdet mellem på den ene side reserver vedrørende forsikringer og pensionsaftaler, der var i kraft ved udgangen af 1982, og som er i kraft ved udgangen af afgiftsåret, og på den anden side samtlige passiver. De friholdte reserver kan dog for hver forsik-

rings- og pensionsordning højst udgøre reserven opgjort ved udgangen af 1982. Den afgiftsfrie del af afkastet formindskes, efterhånden som de opsparede beløb pr. 31. december 1982 udbetales. Når en ordning med éngangsudbetaling ophører, udgår reserven for denne ordning af de opgjorte reserver ved udgangen af 1982. For ordninger med løbende udbetalinger formindskes de nævnte reserver i takt med udbetalingerne. Endvidere formindskes den afgiftsfrie andel som følge af, at den opsparede kapital forøges.

- b) Indtil foråret 1982 kunne livsforsikringselskaberne tegne livrentekontrakter uden bonus med en høj grundlagsrente. Ved indgåelse af disse kontrakter har selskaberne forpligtet sig til at udbetale en årlig ydelse på et fast nominelt beløb. Den første udbetaling skal finde sted senest 10 år efter tegningstidspunktet. Ved indgåelse af disse kontrakter har selskaberne regnet med en nedre grænse for nyplaceringsrenten. Såfremt inflationen i de kommende år bliver moderat, kan nyplaceringsrenten efter afgift komme under denne grænse. For at undgå, at livsforsikringselskaberne derved tvinges til at dække det deraf følgende tab ved enten at overføre midler fra de bonusberettigede forsikringstagere eller at nedskrive deres forpligtelser vedrørende livrenter uden bonus, indrommes et særligt fradrag for disse kontrakter. Fradraget er udformet således, at netop den del af afkastet, der kræves for at opfylde livrenteforpligtelserne, skulle blive friholdt.

- c) For konti i pengeinstitutter friholdes den del af afkastet, der henføres til opsparing, der er foretaget for den 1. januar 1983. Denne del af afkastet svarer til forholdet mellem indestændet den 31. december 1982 og indestændet ved udgangen af afgiftsåret. For så vidt angår ordninger i pengeinstitutter med værdipapirdeponer, foretages opgørelsen af værdien pr. 31. december 1982 på grundlag af de gennemsnitlige anskaffelseskursen for samme papirer i de afgiftspligtige institutioner. Ved beregningen af det friholdte afkast benyttes forholdet mellem den således opgjorte kursværdi den 31. december 1982 og den matematisk opskrevne kursværdi den 31. december i afgiftsåret.

Udformningen af overgangsordningen medfører, at der ikke er behov for generelle regler for, hvorledes afgiften ved opsparing i forsikringselskaber og pensionskasser m.v. skal fordeles på de enkelte kontraktavere. Samtidig vil overgangsord-

ningen gøre det naturligt, at institutionerne i deres bonuspolitik i særlig grad lader afgiftsfritagelsen komme de nuværende pensionister og andre personer, hvis opsparing hovedsagelig har fundet sted under et lavt renteniveau, til gode.

Nedenfor er vist overgangsordningens virkning i de første år under forskellige antagelser om den årlige formuetilvækst i en enkelt institution eller opsparingsordning. Formuen ved udgangen af 1982 forudsættes nedbragt med 4 pct. om året, hvilket tilnærmelsesvis svarer til den takt, hvormed udbetalingerne i gennemsnit må antages at finde sted.

Den afgiftspligtige andel af det samlede afkast

Afgiftsår	Årlig formuetilvækst		
	0 pct.	10 pct.	20 pct.
1984	8	24	36
1985	12	34	49
1986	16	42	59
1987	20	50	68
1988	24	57	75
1989	28	63	80
1990	32	68	84
1991	36	73	88
1992	42	77	90
1993	46	80	92
1994	50	83	94

Forholdet til selskabsskattereglerne

6. Livsforsikringselskaber er skattepligtige i henhold til selskabsskatteoven. Disse selskaber skal imidlertid ikke beskattes af den del af indkomsten, der skal anvendes til forsikringsformål, og de kan derfor fradrage henlæggelser til sådanne formål ved opgørelse af den skattepligtige selskabsindkomst. De indkomster, hvoraf der betales selskabsskat, skal ikke samtidig være afgiftspligtige. Der er derfor foreslået en særlig regel, hvorefter det afgiftspligtige afkast reduceres under hensyn til selskabets skattepligtige indkomst.

Kommunernes tjenestemandspensionsforpligtelser m.v.

7. Den del af det afgiftspligtige afkast, der forholdsmæssigt vedrører forsikrings- og pensionsaftaler med kommuner for disses tjenestemandspensionsforpligtelser, friholdes for afgift.

Den afgiftsfrie del af afkastet beregnes som den del, der svarer til forholdet mellem størrelsen af de

reserver, der vedrører de nævnte ordninger, og størrelsen af de samlede passiver.

Optrækning af afgift m.v.

8. Afgiften betales første gang i 1984 og beregnes af afkastet i dette kalenderår. På tilsvarende måde betales afgiften i de følgende år af afkastet i de pågældende år.

Agiften for afgiftsåret indbetales for livsforsikringsselskaber og pensionskasser m.v. med et a conto beløb den 15. juli i dette år på grundlag af en opgørelse over det forventede afkast. Den 15. juli i det følgende år indsendes en endelig opgørelse tillige med et eventuelt resterende afgiftsbeløb. Samtidig indsendes en opgørelse over det forventede afkast samt a conto afgift for dette år. Opgørelser og afgiftsbeløb indsendes til statsskattedirektoratet.

Kontantordninger i pengeinstitutter omfatter et stort antal konti, hvor rentetilskrivningen ofte er af forholdsvis beskeden størrelse. For disse konti har man af praktiske grunde foreslået, at pengeinstituttet i stedet for en ordning med a conto betalinger kan vælge hvert år i december måned at indbetale en endelig afgift for den foregående 12-måneders periode (1. december–30. november). I det første år betales i december måned alene afgift for den foregående 11-måneders periode 1. januar–30. november.

Der gives livsforsikringsselskaber, pensionskasser m.v. og kontohavere i pengeinstitutter adgang til at klage til landsskatteretten over opgørelsen og beregningen af den endelige afgift. Overskydende eller manglende afgiftsbeløb forrentes med en rentesats, der svarer til den nyplaceringsrente, der indgår i beregningen af afgiftssatsen.

Lovforslagets administrative konsekvenser

9. Lovforslaget vil medføre en vis meradministration.

Antallet af berørte livsforsikringsselskaber, pensionskasser og pengeinstitutter m.v. udgør ca. 700. Lovforslaget vil i de nævnte forsikringsselskaber, pensionskasser og pengeinstitutter m.v. berøre et stort antal opsparings- og pensionsordninger. Antallet af berørte kontrakter m.v. kan skønsmæssigt opgøres til:

1. ATP	ca. 3.300.000
2. Lønmodtagernes Dyrtdsfond	ca. 2.200.000
3. Pengeinstitutordninger	ca. 2.900.000
4. Livsforsikringsselskaber	ca. 3.700.000
5. Pensionskasser og -fonde m.v.	ca. 240.000

Administrationen af loven, herunder udarbejdelsen af bekendtgørelser og cirkulærer, behandling af henvendelser fra afgiftspligtige m.fl., samt løbende vurdering af lovens virkninger, vil nødvendiggøre ansættelse af 3 sekretærer/fuldmægtige (AC) samt 1 kontorfunktionær (HK) i skattedepartementet. Lønudgifterne hertil beløber sig til ca. 575.000 kr. årligt.

Herudover vil det i skattedepartementet være nødvendigt at anskaffe kontormateriel for ca. 90.000 kr.

Statsskattedirektoratet vil få en række opgaver med kontrol af de indsendte oplysninger om afgiftsgrundlaget og med modtagelse af afgiftsbeløbene.

Til varetagelse af de nye arbejdsopgaver vil det være nødvendigt at ansætte 1 konsulent, 3 fuldmægtige/sekretærer (AC), 2 ekspeditionssekretærer (CO II), 2 fuldmægtige (CO II) samt 2 edb-assistentter (HK). Den årlige lønudgift anslås til ca. 1,55 mill. kr.

Omkostningerne til planlægning, udvikling, vedligeholdelse og drift af et edb-system skønnes at udgøre 1,0 mill. kr. i 1983, 2,8 mill. kr. i 1984, 3,9 mill. kr. i 1985, 3,6 mill. kr. i 1986 og 3,9 mill. kr. i 1987.

Forsikringsselskaberne, pensionskasserne og pengeinstitutterne m.v. vil også få en forøget administration i forbindelse med opgørelse og indbetaling af afgiften. Efter lovforslaget skal det offentlige ikke godtgøre forsikringsselskabernes, pensionskassernes og pengeinstitutternes omkostninger ved afgiftsordningen.

Lovforslagets provenumæssige konsekvenser

10. Der knytter sig en betydelig usikkerhed til skønnene over afgiftsgrundlaget og afgiftssatsen og dermed til størrelsen af det forventede provenu. Denne usikkerhed vedrører dels fremskrivningen af institutionernes og opsparingsordningernes renteaftast og dels fastsættelsen af den afgiftspligtige andel i overgangsperioden. Desuden er forventningerne til afgiftssatsen usikre, idet satsen skal beregnes på grundlag af fremtidige inflations- og renteforhold. Heller ikke institutionernes gennemsnitsrente af obligationsbeholdningen ved udgangen af 1982 kendes med sikkerhed. Endelig er skønnet vedrørende reserverne for livrenter uden bonus behæftet med betydelig usikkerhed.

For 1984 kan det samlede afkast af afgiftspligtige aktiver (excl. renteaftastet i Den sociale Pen-

sionsfond) skønnes at ville udgøre omkring 35 mia kr. Heri er inkluderet en matematisk beregnet kursgevinst på godt 1 mia kr. Som følge af overgangsordningen skal der kun svares afgift af en andel af det samlede afkast. I gennemsnit forventes den afgiftspligtige andel at ville udgøre 30–35 pct. af afkastet i 1984. Denne procentsats kan dog variere meget mellem de enkelte afgiftspligtige, idet den bl. a. afhænger af væksten efter 1982 i den enkelte institution og opsparingsordning.

Afgiftssatsen bestemmes på grundlag af prisudviklingen og institutionernes gennemsnitlige obligationsafkast. I afgiftssatsen for 1984 beregnes inflationen som stigningen i nettoprisindekset fra 1. halvår 1982 til 1. halvår 1983. Denne stigning forventes i øjeblikket at blive 7-7½ pct. Den rentesats, der skal anvendes ved beregning af afgiftssatsen, forventes at ville ligge mellem 17½ pct. og 17¾ pct. Den beregnede reale afkastprocent før afgift for afgiftsåret 1984 bliver således 9–10 pct. På denne baggrund kan afgiftssatsen forventes at blive 36–38 pct.

Som følge af overgangsordningen vil afgiften imidlertid kun udgøre 11–13 pct. af det samlede afgiftsgrundlag.

Under disse forudsætninger vil realrenteafgiften medføre en forbedring af statsfinanserne i 1984 på mellem 4 og 4½ mia kr. I dette skøn er ikke medtaget provenuet fra Den sociale Pensionsfond, der ventes at ville udgøre ca. 1 mia kr. Det samlede provenu kan således anslås til 5-5½ mia kr.

Med udgangspunkt i et samlet provenu på 4,5 mia kr. (excl. Den sociale Pensionsfond) kan afgiften rent skønmæssigt fordeles på de enkelte institutionstyper og opsparingsordninger med følgende beløb:

	mill. kr.
1. Arbejdsmarkedets Tillægspension	600
2. Lønmodtagernes Dyrtidsfond	200
3. Pengeinstitutordninger	600
4. Livsforsikringsselskaber	2.150
5. Tværgående pensionskasser	750
6. Firmapensionskasser	150
7. Pensionsfonde m.v.	50
8. I alt 1–7	4.500

Endnu større usikkerhed knytter der sig til det forventede provenu vedrørende 1985 og fremover. I provenuskønnene for 1985 er der forudsat en prisstigning på 6-6½ pct. (1. halvår 1984 i forhold til 1. halvår 1982) og for 1986 en prisstigning på 5½ pct. (1. halvår 1985 i forhold til 1. halvår 1983).

Den gennemsnitsrente, der anvendes til beregningen af afgiftssatsen, vil være så trægt bevægelig, at afgiftssatsen under disse inflationsforudsætninger kan forventes at stige i 1985 og 1986, selv med et fortsat fald i nyplaceringsrenten. Afgiftssatsen for 1985 skønnes at blive 40–42 pct. og for 1986 lidt højere. Provenuet for 1985 kan i så fald skønnes at blive omkring 1½ mia kr. for Den sociale Pensionsfond og 7-7½ mia kr. for de øvrige institutioner og opsparingsordninger. For 1986 skønnes provenuet at blive 2¼ mia kr. for Den sociale Pensionsfond og 9–10 mia kr. for de øvrige institutioner.

I de anførte provenuskøn er der ikke taget hensyn til en eventuel ændring i institutionernes placeringsmønster som følge af afgiftsfrigtagelsen for afkast af aktier, indeksobligationer og fast ejendom.

Uden væsentlige ændringer i udbuddet af aktier og indeksobligationer vil institutionerne imidlertid ikke have mulighed for porteføljeomlægninger i et sådant omfang, at det får afgørende betydning for provenuet.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Realrenteafgiften skal betales fra og med 1984. Den tilfalder i sin helhed statskassen.

Til § 2

I bestemmelsen opregnes de forsikringsselskaber, pensionskasser og fonde m.v. samt kontohavere i pengeinstitutter, der skal betale afgiften. Afgiftspligten omfatter forsikrings- og pensionsordninger samt visse opsparingsordninger i pengeinstitutter. Det svarer i princippet til den kreds, som er omfattet af loven om en midlertidig formueafgift af visse pensionskapitaler m.v.

For så vidt angår forsikrings- og pensionsordningerne, påhviler afgiftspligten efter *stk. 1* det pågældende livsforsikringsselskab, Statsanstalten for Livsforsikring, pensionskassen og pensionsfonden.

Afgiftspligten skal påhvile følgende forsikrings- og opsparingsordninger:

1) Livsforsikringsselskaber, i det omfang disse driver livsforsikringsvirksomhed her i landet ved direkte tegning.

2) Afgiftspligten påhviler endvidere forsikringsselskaber, der har overtaget eller overtager en direkte tegnet portefølje fra et livsforsikringsselskab.

Afgiftspligten omfatter derimod ikke selskaber, der udelukkende driver virksomhed ved genforsikring.

3) Statsanstalten for Livsforsikring.

4) Pensionskasser og pensionsfonde.

Afgiftspligten omfatter i første række de tværgående pensionskasser og firmapensionskasserne.

De tværgående pensionskasser omfatter en række store pensionskasser (f.eks. for akademikere og hospitalspersonale), der har en forsikringslignende status. Disse pensionskasser er omfattet af loven om forsikringsvirksomhed.

Firmapensionskasserne adskiller sig fra de tværgående pensionskasser ved, at de er knyttet til en bestemt virksomhed. Medlemmerne kan derfor kun foretage indbetalinger til pensionskassen, så længe de er ansat i virksomheden.

Såvel medlemsantallet som størrelsen af den opsparede kapital varierer stærkt inden for gruppen af firmapensionskasser, hvoraf mange er under afvikling. Hovedparten af firmapensionskasserne er omfattet af pensionskasseloven og under tilsyn af forsikringstilsynet. Visse firmapensionskasser er dog under tilsyn af andre offentlige myndigheder.

Endvidere omfatter afgiftspligten pensionsfonde, der er godkendt i medfør af pensionsbeskatningslovens § 6. Disse fonde yder pensioner med løbende udbetalinger. Fondene omfattes hverken af lov om forsikringsvirksomhed eller af pensionskasseloven. Fondenes vedtægter skal godkendes af statsskattedirektoratet.

5) Den sociale Pensionsfond.

6) Arbejdsmarkedets Tillægspension.

7) Lonmodtagernes Dyrtidsfond.

8) Hjælpe- og understøttelsesfonde, der er godkendt efter pensionsbeskatningslovens § 52, og andre hjælpe- og understøttelsesfonde med pensionslignende formål.

Der er tale om fonde, der er oprettet af en arbejdsgiver til understøttelse af personer, der er eller har været ansat i virksomheden, og deres nærmeste pårørende. Sådanne fonde kan godkendes af statsskattedirektoratet i medfør af pensionsbeskatningslovens § 52. Disse fonde kan alene have pensionslignende formål, og fondenes midler skal anbringes efter de regler, der gælder for pensionskasser.

Fonde, der godkendes efter ligningslovens § 14 F, er ikke omfattet af afgiftspligten. Disse fonde skal have andre formål end pensionslignende, f.eks. ferie, undervisning eller lignende, og anbringelsen af fondens midler er alene begrænset af statsskattedirektoratets godkendelse af vedtægterne.

Fonde, der i sin tid blev godkendt efter renteforsikringslovens § 21, kunne have andre formål end pensionslignende formål. Heller ikke disse fonde er omfattet af afgiftspligten.

9) Kapitalpensionsfonde (opsparing i pensionsøjemed uden for pengeinstitutter).

Der er tale om fonde, der er godkendt af statsskattedirektoratet i medfør af pensionsbeskatningslovens § 12. Kapitalpensionsfondene adskiller sig fra opsparingsordninger i pengeinstitutter ved, at der sker en fælles forvaltning af de bidrag, der indbetales til medlemmernes pensionsopsparing. Medlemmernes konti tilskrives en forholdsmæssig andel af overskuddet.

10) Tontineordninger.

Disse ordninger går ud på at sikre deltagerne aldersforsorgelse, jfr. pensionsbeskatningslovens § 7, stk. 1, sidste punktum.

En ordning af denne karakter kan betragtes som den oprindelige form for selvpensionering på forsikringslignende grundlag. For hver deltager i den pågældende afdeling eller tontine under det pågældende pengeinstitut er der oprettet særskilt konto, hvorfra der efter nærmere regler finder rættvisse udbetalinger sted. Når en af deltagerne dør, tilfalder indestændet på den pågældende konto de øvrige deltagere.

Tontineordninger er sjældent forekommende. Der er ikke godkendt tontineordninger efter pensionsbeskatningslovens ikrafttræden den 1. januar 1972. Ældre tontineordninger behandles skattemæssigt som pensionsordninger med løbende udbetalinger efter en overgangsregel i pensionsbeskatningsloven.

De afgiftspligtige opsparingsordninger i pengeinstitutterne, som er omfattet af *stk. 2*, er:

1) Pensionsopsparingskonti efter pensionsbeskatningslovens §§ 12 eller 13 (opsparing i pensionsojemed i pengeinstitutter).

Det drejer sig om individuelle pensionsordninger, hvor det opsparede beløb med renter udbetales ved pensionering eller død. De kan kun oprettes i forbindelse med ansættelsesforhold. De opsparede beløb kan, hvis den afgiftspligtige ønsker det, anbringes i værdipapirer, jfr. bemærkningerne til § 3, stk. 2, og § 3, stk. 3, nr. 9.

2) Selvpensioneringskonti.

Selvpensioneringskonti er individuelle opsparingsordninger, der kan oprettes af personer mellem 18 og 50 år. Der er fastsat grænser for, hvor meget der kan indbetales på disse konti, og kontiene skal være bundet mindst til det 60. år.

3) Indekskonti.

Efter lov om pristalsreguleret aldersforsikring og aldersopsparing kunne indekstraktorer oprettes af personer mellem 18 og 57 år i perioden 1957-1971. Der kan ske indbetaling, indtil kontohaveren fylder 67 år. Udbetalingerne sker over en aftalt periode på 10 eller 15 år. Såvel indsom udbetalinger er pristalsregulerede, og staten betaler en del af udbetalingerne i form af indeks-tillæg.

4) Konti efter pensionsbeskatningslovens § 42.

Der er tale om beløb, der midlertidigt overføres til en særlig konto i forbindelse med fratrædelse af stilling i offentlig tjeneste samt udtrædelsesgodtgørelse fra visse pensionsordninger.

For opsparingsordningerne i pengeinstitutter påhviler afgiftspligten kontohaveren. Det opsparede beløb på hver enkelt konto tilhører den person, der har foretaget opsparingen. Det er dog det pengeinstitut, hvori opsparingen er foretaget, der skal opgøre og indbetale afgiften. Reglerne gælder, hvad enten der er tale om opsparing i bank, sparekasse eller andelskasse. I visse tilfælde kan der også være tale om individuel opsparing i et forsikringselskab eller en pensionskasse. Reglerne for opsparing i pengeinstitutter finder i så fald anvendelse på disse konti. Afkastet af indestående beløb skal derfor ikke medregnes i forsikringselskabets eller pensionskassens afkast.

Disse opsparingsordninger er begunstiget skattemæssigt, idet de indskudte beløb ikke indgår i den skattepligtige indkomst, ligesom renter, der tilskrives disse konti, heller ikke indgår i den skattepligtige indkomst. Disse opsparingsordninger er omfattet af afgiftspligten, selv om indehaveren ikke er skattepligtig her i landet og således ikke opnår de nævnte skattemæssige fordele.

Til § 3

Bestemmelsen indeholder reglerne om afgrænsningen af det afgiftspligtige afkast. I *stk. 1* er der foretaget en opregning af de almindeligt forekommende former for afgiftspligtigt formueafkast. Det drejer sig om:

1) Renteindtægt af obligationer, herunder konvertible obligationer, pantebreve og andre fordringer. Obligationer er normalt noteret på Københavns Fondsbørs og er derfor omfattet af begrebet fondsaktiver i loven om en værdipapircentral.

Til renter af obligationer medregnes som nævnt også renter af konvertible obligationer. Konvertible obligationer er værdipapirer, der efter et vist tidsforløb giver indehaveren ret til at vælge mellem kontant indfrielse eller konvertering til aktier.

Kursgevinster og -tab på konvertible obligationer skal derimod ikke medregnes i afgiftsgrundlaget. Andre fordringer omfatter bl.a. udbyttegivende gældsbreve og andre lån, hvor renten f.eks. står i forhold til omsætningen eller overskuddets størrelse, samt kontantindestående i pengeinstitutter. Renter af for meget indbetalt afgift efter denne lov indgår også i afgiftsgrundlaget. Det gælder dog ikke renter efter § 19.

2) Urealiserede ændringer i kursværdien som følge af forkortelse af restlobetiden for værdipapirer som nævnt i nr. 1 i danske kroner samt realiserede kursgevinster og -tab på disse værdipapirer, bortset fra konvertible obligationer.

De urealiserede kursværdiændringer medregnes i afgiftsgrundlaget efter en matematisk kursregulering, hvorefter en beregnet kursværdiændring som følge af afkortelsen af restlobetiden år for år inddrages i afgiftsgrundlaget. Andre urealiserede kursværdiændringer indgår derimod ikke i afgiftsgrundlaget. Om den nærmere beregning af den matematiske kursregulering henvises til bemærkningerne til § 4.

3) Udbytte, kursværdiændringer, realiserede kursgevinster og -tab samt skattegodtgørelse vedrørende certifikater i investeringsforeninger eller i afdelinger af sådanne foreninger.

Efter denne regel sammenholdt med undtagelsesbestemmelsen i stk. 3, nr. 7, for akkumulerende investeringsforeninger er afkast m.v. af certifikater i udloddende investeringsforeninger afgiftspligtigt. Hvis den udloddende forening udelukkende kan investere i aktier og indeksobligationer, er afkastet dog afgiftsfrit, jfr. stk. 3, nr. 8. Udloddende investeringsforeninger er foreninger, der ifølge vedtægterne er forpligtet til inden fristen for indgivelse af selvangivelse for det pågældende indkomstår at udlodde de i indkomståret indtjente renter og udbytter.

4) Kursværdiændringer og realiserede kursgevinster og -tab i fremmed valuta samt øvrige urealiserede og realiserede valutakursgevinster og -tab vedrørende afgiftspligtigt afkast.

Denne bestemmelse vedrører i første række værdipapirer i fremmed valuta, som tilhører de afgiftspligtige. For sådanne værdipapirer skal urealiserede kursændringer, som indgår i afgiftsgrundlaget, opgøres efter lagerprincippet, dvs. forskellen mellem kursværdien i danske kroner ved årets begyndelse og ved udgangen af året. Endvidere indgår øvrige urealiserede og realiserede valutakursgevinster og -tab i afgiftsgrundlaget.

Opsparing i pensionsejemed i pengeinstitutter efter § 2, stk. 2, nr. 1, kan ske ved anbringelse af

midlerne i værdipapirer. Enten ejer den enkelte kontohaver selv værdipapirerne, eller også ejer pengeinstituttet en værdipapirbeholdning, hvis afkast tilfalder de enkelte kontohavere i form af en variabel rente (puljeordninger). Puljeordninger kan også være tilknyttet de i § 2, stk. 2, nr. 2, nævnte selvpensioneringskonti.

Grundlaget for afgiften er ifølge *stk. 2* hele afkastet af værdipapirerne i en puljeordning. Dette betyder, at pengeinstituttet ikke kan fratække omkostningerne ved administration af værdipapirerne ved opgørelsen af den afgiftspligtige rente. Værdipapirerne skal være udskilt fra pengeinstituttets øvrige værdipapirbeholdning.

Til det afgiftspligtige afkast skal endvidere medregnes andet formueafkast, som ikke udtrykkelig er fritaget efter *stk. 3*.

Efter *stk. 3* er afkast af visse aktiver fritaget for afgift.

1) Urealiserede ændringer i kursværdien som følge af ændringer i den effektive markedsrente vedrørende de i *stk. 1, nr. 1*, nævnte værdipapirer i danske kroner indgår ikke i afgiftsgrundlaget.

Urealiserede ændringer i kursværdien på disse værdipapirer indgår kun i afgiftsgrundlaget i det omfang, de hidrører fra forkortelsen af restlobetiden, jfr. *stk. 1, nr. 2*.

2) Renteindtægt og indekstillelag vedrørende indeksoptioner udstedt af danske realkreditinstitutter og Kreditforeningen af Kommuner i Danmark indgår ikke i afgiftsgrundlaget. Derimod skal renteindtægt, kursværdiændring og indekstillelag vedrørende andre indeksoptioner end de nævnte medregnes i afgiftsgrundlaget.

3) Udbytte af aktier, anpartar i anpartsselskaber og andelsbeviser indgår ikke i afgiftsgrundlaget. Det samme gælder skattegodtgørelse, der udbetales aktionærer efter selskabsskattelovens § 17 A.

4) Både realiserede og urealiserede kursgevinster og -tab på indeksoptioner efter nr. 2 og aktier m.v. efter nr. 3 er ligeledes afgiftsgrundlaget uvedkommende. Endvidere holdes realiserede og urealiserede kursgevinster og -tab på konvertible obligationer uden for afgiftsgrundlaget, fordi kursen på disse obligationer i vidt omfang bestemmes af kursen på de aktier, som de senere kan ombyttes med. Renter af disse konvertible obligationer skal som foran nævnt medregnes.

5) Kursværdiændringer samt fortjeneste eller tab ved afståelse af tegningsretter og aktieretter vedrørende aktier m.v. medregnes ikke i afgiftsgrundlaget.

6) Fortjeneste eller tab ved udlodning af likvidationsprovenu fra aktieselskaber, anpartsselskaber og andelsselskaber medregnes ikke i afgiftsgrundlaget.

7) Kursgevinster og -tab vedrørende certifikater i akkumulerende investeringsforeninger eller afdelinger heraf er fritaget for afgiften. Ved akkumulerende foreninger forstås foreninger, der ikke er forpligtet til inden fristen for indgivelse af selvangivelse for det pågældende indkomstår at udlodde de i indkomståret indtjente renter og udbytter. Afgiftsfriheden modsvares her af, at foreningen er skattepligtig af de indtjente renter, kursgevinster og udbytter.

8) Udbytte, kursgevinster og -tab samt skattegodtgørelse vedrørende certifikater i udloddende investeringsforeninger er som foran anført omfattet af afgiftsplikten. Afkastet er dog afgiftsfrit, hvis foreningen eller en afdeling heraf udelukkende kan investere i aktier og indeksoptioner. Den omstændighed, at en udloddende investeringsforening udelukkende må investere i aktier og indeksoptioner, hvis afkastet af certifikaterne skal anses for afgiftsfri, hindrer dog ikke, at investeringsforeningen har en nødvendig mindre kassebeholdning eller et mindre indskud på en kontantkonto i et pengeinstitut.

9) Efter den foreslåede bestemmelse skal den rente, som tilfalder den enkelte kontohaver med en pensionsopsparingskonto eller en selvpensioneringskonto som led i en puljeordning, fordeles i en afgiftsfri og en afgiftspligtig del efter forholdet mellem det afgiftsfri og afgiftspligtige afkast af værdipapirerne i puljen. Det er som tidligere nævnt en betingelse, at værdipapirerne i puljen er udskilt fra pengeinstituttets øvrige værdipapirer. I de tilfælde, hvor kontohaveren selv ejer værdipapirerne, er denne afgiftspligtig efter de sædvanlige regler.

10) Overskud eller underskud på fast ejendom og/eller fortjeneste eller tab ved afståelse af fast ejendom indgår ikke i afgiftsgrundlaget. Det betyder f.eks., at lejeindtægter og indtægter ved bortforpagtning ikke er afgiftspligtige. Det samme gælder overskud eller underskud på en eventuel erhvervsvirksomhed eller fortjeneste og tab ved afhændelse af sådan virksomhed. Efter reglerne i loven om forsikringsvirksomhed og pensionskasseloven kan forsikringsvirksomhed og pensionskasser ikke drive anden erhvervmæssig virksomhed end forsikrings- og pensionsvirksomhed. Det kan dog forekomme, at de nævnte institutioner midlertidigt må overtage driften af en erhvervsvirksomhed for at beskytte deres kreditorinteresser.

Renteudgifter kan som nævnt i § 5 fradrages i afgiftsgrundlaget. Dette gælder også renteudgifter vedrørende fast ejendom og erhvervsvirksomhed.

11) Renteindtægter efter § 19 indgår ikke i afgiftsgrundlaget.

Til § 4

I denne bestemmelse er fastsat de nærmere regler for, hvorledes afgiftsgrundlaget skal opgøres.

Efter *stk. 1* skal afgiften svares af afkastet i et kalenderår (afgiftsåret). I afgiftsåret betales der et a conto beløb, medens der foretages en endelig regulering i det følgende år. Som det fremgår af § 13, *stk. 2*, kan pengeinstitutterne få adgang til for rene kontantkonti at vælge at opgøre afgiftsgrundlaget for en periode fra 1. december til 30. november med en endelig afgiftsbetaling i december.

Efter *stk. 2* skal renteindtægter periodiseres, således at de renter, der vedrører det pågældende afgiftsår, skal medregnes til afkastet, uden hensyn til om renterne er forfaldne eller uforfaldne. Hvis der erhverves en obligation, er det således den påløbne rente fra erhvervelsestidspunktet til årets udgang, der skal medregnes. I de tilfælde, hvor udbytte af certifikater skal medregnes i afkastet, er det afgørende, hvornår der erhverves ret til udbyttet.

Ifølge *stk. 3* skal der for traditionelle obligationer m.v. alene betales afgift af den urealiserede kursværdiændring, der skyldes forkortelsen af værdipapirets restløbetid (matematisk kursregulering). De urealiserede kursværdiændringer vil normalt være kursgevinster. Ved visse såkaldte knækpantebreve, hvor de årlige ydelser ændres på et nærmere fastsat tidspunkt i løbet af låneperioden, kan der imidlertid i en overgangsperiode blive tale om en kursnedgang, når restløbetiden forkortes. Urealiserede kursgevinster og -tab, der skyldes ændringer i markedrenten, indgår derimod ikke i afgiftsgrundlaget. De årlige ændringer af kursværdien som følge af løbetidsforkortelsen opgøres på grundlag af anskaffelsessummen, idet denne hvert år reguleres i takt med forkortelsen af restløbetiden. For obligationer, der indgår i beholdningen ved udgangen af 1983, er der i §§ 24 og 25 fastsat særlige regler for opgørelsen af anskaffelsessummen og dermed for grundlaget for den matematiske kursregulering. Er værdipapiret anskaffet i afgiftsåret, beregnes der kun kursværdiændring for perioden efter anskaffelsestidspunktet.

Den matematiske kursregulering i en given periode udgør den kursændring, der ved konstant effektiv rente fremkommer, fordi restløbetiden af-

kortes (udtrækningschancen forøges). Forløbet af den matematiske kurs mod pari kan beregnes, når man kender kursen på anskaffelsestidspunktet (beregningstidspunktet) samt obligationens eller pantebrevets pålydende rente og amortisationsforløb, herunder den maksimale restløbetid.

I de tilfælde, hvor der ikke er aftalt en fast løbetid, men hvor kreditor har adgang til at opsiges fordringen til indfrielse, skal den matematiske kursopskrivning ske, som om fordringen forfaldt på det tidspunkt, hvortil den tidligst kan opsiges.

Efter *stk. 4* påvirker realiserede kursgevinster og -tab ligeledes afgiftsgrundlaget. Disse kursgevinster eller -tab konstateres ved salg af værdipapiret, eller ved at fordringen indfries. For obligationers vedkommende vil kursgevinster normalt fremkomme som følge af udtrækning. Ved opgørelsen af realiserede kursgevinster og -tab er det forskellen mellem det beløb, der er modtaget for værdipapiret, og den senest regulerede kursværdi, der skal anvendes. Sker køb og salg eller indfrielse/udtrækning i samme år, er det forskellen mellem anskaffelses- og afhændelsessummen, der skal indgå i afgiftsgrundlaget.

Afdrag på pantebreve og lignende fordringer betragtes som en delvis indfrielse og behandles således ikke efter de nedenfor omtalte regler om salg af værdipapirer.

Kursgevinster og -tab, der realiseres ved salg, foreslås inddraget i afgiftsgrundlaget over en år-række efter en saldometode, hvor 30 pct. medregnes pr. år svarende til, at mindst $\frac{1}{4}$ er indgået i afgiftsgrundlaget efter 4 år. Formålet med denne fordeling over nogle år er at modvirke på den ene side, at de afgiftspligtige i tilfælde af rentestigning tilskyndes til at udskyde afgiften ved at realisere kurstab, og på den anden side at deres beholdninger af obligationer fastlåses unødigt i tilfælde af rentefald, hvor der ved salg vil blive realiseret kursgevinster i forhold til den matematisk regulerede kurs.

Urealiserede kursændringer på investeringsforeningscertifikater, hvis afkast er omfattet af afgiften, samt værdipapirer i fremmed valuta, indgår hvert år i afgiftsgrundlaget efter *stk. 5*. Det gælder både ændringer, der hidrører fra forkortelsen af restløbetiden, og ændringer som følge af bevægelser i den effektive markedrente. I disse tilfælde finder lagerprincippet således anvendelse. På tilsvarende måde opgøres de realiserede kursgevinster og -tab som forskellen mellem på den ene side den seneste kursværdi eller anskaffelsessummen og på den anden side salgssummen.

Kursværdien for aktiver i fremmed valuta opgøres i danske kroner.

Til § 5

Efter denne bestemmelse kan renteudgifter, der er pålobet i afgiftsåret, fradrages ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget. I modsat fald kunne de afgiftspligtige opnå en tilsvarende reduktion i afgiftsgrundlaget ved at sælge afgiftspligtige aktiver og indfri gæld. Dette kunne give anledning til en række uhensigtsmæssige transaktioner.

Morarenter efter § 19 kan dog ikke fratrækkes i afgiftsgrundlaget.

Som renteudgifter betragtes også rentetilskrivinger til kapitalforsikringer, hvor forsikringsbegivenheden er indtrådt, men hvor udbetalingen sker i rater eller er udskudt. I sådanne tilfælde skal den berettigede efter pensionsbeskatningslovens § 53 betale indkomstskat af den årlige rentetilvækst. Denne rentetilvækst er en renteudgift for forsikringselskabet.

Til § 6

Livsforsikringsaktieselskaber og gensidige livsforsikringselskaber er skattepligtige, medens pensionskasser og -fonde m.v. samt opsparingsordningerne i pengeinstitutterne er skattefri.

Selskabsbeskatningen tager sigte på beskatning af den del af indkomsten, der ikke anvendes til forsikringsformål, og der indrømmes derfor fradrag efter selskabsskatteovens § 13, stk. 2, for beløb, der henlægges til dækning af forsikringsforpligtelser. Afgiften efter denne lov tager derimod sigte på at opkræve afgift af den del af afkastet, der tilfalder de forsikrede.

Bestemmelsen i *stk. 1* tager sigte på, at der ikke både skal betales selskabsskat og afgift af det samme afkast. Den del af afkastet, hvoraf der svares selskabsskat, holdes derfor uden for afgiftsgrundlaget. Dette sker ved, at afgiftsgrundlaget nedsættes med den del af den skattepligtige indkomst, der svarer til forholdet mellem på den ene side afkastet af afgiftspligtige aktiver og på den anden side summen af afkastet af afgiftspligtige og afgiftsfrie aktiver. Det afgiftsfrie afkast opgøres efter selskabsskatteovgivningens regler.

Bestemmelsen i *stk. 2* tilsigter at modvirke, at de skattepligtige institutioner, når afgiftsprocenten overstiger 40 pct., nedbringer afgiftsgrundlaget ved at henlægge i mindre omfang til forsikringsformål efter selskabsskatteovens § 13, stk. 2. Ganske vist bliver den selskabsskattepligtige indkomst tilsva-

rende højere, men denne indkomst beskattes alene med 40 pct.

Til § 7

Livsforsikringselskaber og pensionskasser kan genforsikre en del af deres forpligtelser. Genforsikring kan foretages i et livsforsikringselskab eller et skadesforsikringselskab, herunder også i udenlandske selskaber.

Genforsikring kan foretages på risikobasis. I dette tilfælde påhviler der ikke genforsikringselskabet nogen opsparingsforpligtelse. Genforsikring kan også foretages på bruttobasis, hvorefter genforsikringselskabet påtager sig en opsparingsforpligtelse svarende til selskabets andel af den pågældende forsikring.

Er genforsikringen etableret på bruttobasis, er det imidlertid ikke ualmindeligt, at opsparingsforpligtelsen (præmiereserven) deponeres helt eller delvis i det afgivende selskab. Det afgivende selskab får selv depotets afkast, men betaler en depotrente til genforsikringselskabet, der til gengæld betaler forsikringsydelse til det afgivende selskab eller pensionskasse.

Da depotets afkast fuldt ud indgår i afgiftsgrundlaget hos det afgivende selskab, og da der ikke gives fradrag for depotrenten, vil afgiften vedrørende en deponeret reserve derfor fuldt ud påhvile det afgivende selskab (pensionskasse).

Afgift vedrørende en ikke deponeret reserve skal ligeledes påhvile det afgivende selskab. Dette gennemføres ved, at der beregnes et afkast af den ikke deponerede reserve. Afkastet beregnes som selskabets (pensionskassens) afkastprocent beregnet efter reglen i § 8, stk. 3, taget af afgiftsårets gennemsnitlige ikke deponerede reserve. Derved sikres, at afgiftspligten ikke kan udskydes ved at afgive en deponeret reserve til et ikke afgiftspligtigt genforsikringselskab.

Er afgivelsen sket til et livsforsikringselskab, skal dette selskab i sit afgiftsgrundlag kunne fradrage en teknisk rente af den ikke deponerede reserve samt den bonus, der måtte være udbetalt til det afgivende selskab vedrørende den ikke deponerede reserve, idet der dog i alt højst kan fradrages et beløb svarende til det afgivende selskabs afkastprocent af den gennemsnitlige ikke deponerede reserve. Som teknisk rente anvendes grundlagsrenten.

Til § 8

Efter *stk. 1* skal en del af det opgjorte afgiftsgrundlag for de i § 2, stk. 1, nævnte afgiftspligtige friholdes for afgift. Nedsættelsen af afgiftsgrundlaget, der er opgjort efter §§ 3-7, sker efter forholdet mellem summen af nedennævnte reserver og samtlige passiver.

Ad nr. 1

Efter denne bestemmelse skal en andel af afkastet ved afgiftsberegningen henføres til opsparing, der er foretaget for 1. januar 1983, og fritages for afgift. Denne andel bestemmes efter forholdet mellem den samlede opsparing foretaget for 1. januar 1983 og den samlede formue ved udgangen af afgiftsåret. Den afgiftsfri andel af afkastet nedsættes i takt med udbetalingerne til de sikrede. Endvidere formindskes den afgiftsfri andel som følge af, at den samlede opsparede kapital øges.

Ordningen er udformet således, at den del af afgiftsgrundlaget, der svarer til forholdet mellem på den ene side de samlede reserver ved udgangen af 1982 vedrørende forsikrings- og pensionsaftaler, som var i kraft på dette tidspunkt, og som stadig er i kraft ved udgangen af afgiftsåret, og på den anden side de samlede passiver ved udgangen af afgiftsåret, friholdes for afgiften.

Når reserverne forøges efter 1. januar 1983, og en del af disse udbetales til de sikrede, anses forøgelsen efter 1. januar 1983 som først afviklet (LI-FO-princippet). Dette letter en række overgangsproblemer og er administrativt det enkleste.

Ad nr. 2

Kombinationen af rentefald på obligationsmarkedet og realrenteafgift kan medføre en sådan reduktion af det disponible afkast, at livsforsikrings-selskaberne påføres en genplaceringsrisiko, som går ud over, hvad selskaberne kunne påregne ved indgåelse af kontrakter om livrente uden bonus. Disse kontrakter kunne indtil foråret 1982 tegnes på et af tilsynsmyndighederne godkendt grundlag. Såfremt inflationen i de kommende år bliver moderat, må afgiften antages at skabe problemer for opsatte livrenter uden bonus tegnet i de seneste år. Det er derfor foreslået, at den del af afgiftsgrundlaget, der forholdsmæssigt kan henføres til reserverne vedrørende livrente uden bonus opgjort efter særlige regler, fritages for afgiften, jfr. *stk. 3*.

Ved livrenter uden bonus har selskabet mod et kapitalindskud påtaget sig i en årrække at udrede et fast nominelt beløb. Det er derfor muligt ret præcist at opgøre de reserver, der er nødvendige for at opfylde disse kontrakter. I *stk. 3* foreslås en

skematisk opgørelse af de reserver, der skal benyttes ved beregningen af afgiftsfritagelsen med det sigte, at livrenter uden bonus i henseende til afgiften kommer til at hvile i sig selv, således at forsikringsselskabet kan opfylde sine forpligtelser ifølge livrentekontrakterne, uden at det sker på bekostning af bonus til andre kunder. Reserverne skal ifølge forslaget beregnes ud fra de berettigedes forventede levetid uden sædvanlig aktuarmæssig sikkerhedsmargin. Den beregnede ydelsesrække kapitaliseres årligt med en rentefod, der svarer til den enkelte institutions afkastprocent i det pågældende år. Dermed tilstræbes det at friholde netop den del af afkastet, der kræves for at opfylde livrenteforpligtelserne. Selskaberne bærer stadig risikoen for, om de midler, der modsvarer deres forpligtelser ifølge disse kontrakter, kan genplaceres til den oprindeligt forudsatte rente.

Ad nr. 3

Et stort antal kommuner har afdækket deres pensionsforpligtelser over for kommunens tjenestemænd ved at tegne en forsikring. Forsikringsordningen går ud på, at selskabet ved den enkelte tjenestemandens pensionering eller død udbetaler en grundpension samt bonus til kommunen, som udbetaler pensionen til tjenestemanden eller dennes efterladte. Det er alene kommunen og ikke forsikringsselskabet, der over for tjenestemanden og dennes pårørende er forpligtet til at betale pensionen.

De øvrige kommuner har ikke foretaget en sådan afdækning af deres tjenestemandspensionsforpligtelser.

Det er fundet rimeligt, at de kommuner, der har afdækket pensionsforpligtelserne, ikke skal stilles ringere end de øvrige kommuner. Bestemmelsen går derfor ud på, at den del af forsikringsselskabets afgiftsgrundlag, der svarer til forholdet mellem reserverne vedrørende de nævnte forsikringer og de samlede reserver og passiver i øvrigt, fritages for afgiften.

Ved opgørelsen af den del af afgiftsgrundlaget, der skal fritages for afgift, opgøres samtlige passiver efter *stk. 2* ved udgangen af afgiftsåret efter de principper, der gælder for aflæggelse af afgiftsregnskabet. Den matematiske kursregulering af afgiftspligtige værdipapirer påvirker således værdien af aktiverne og dermed størrelsen af passiverne.

I *stk. 4* er der givet særlige regler om fordelingen af de afgiftsfri reserver for tilsagnsordninger i pensionskasser. Tilsagnet består ofte i, at pensionen udgør en bestemt procent af lønnen på pensi-

oneringstidspunktet. Til tilsagnet er ofte knyttet en regulering efter pensioneringstidspunktet. En fordeling af reserverne efter reglen i stk. 1, nr. 1, blandt de medlemmer, for hvem pensionsudbetalingerne endnu ikke er påbegyndt, kunne føre til, at yngre medlemmer ikke fik tildelt et afgiftsfrit beløb, selv om de har foretaget en opsparing inden udgangen af 1982. Dette skyldes, at tilsagnet ikke er direkte knyttet til indbetalingerne for det enkelte medlem.

For at sikre, at der også i de nævnte tilfælde kan ske afgiftsfritagelse for afkastet af opsparing for 1. januar 1983, er det foreslået, at tilsagnskasserne skal fordele reserverne efter nærmere angivne metoder.

Pensionskassen kan således gå ud fra værdien af det tilsagn, det enkelte medlem har fået, dvs. nutidsværdien af det pågældende medlems pension, idet man regner ud fra den pension, den pågældende vil have ret til med sin nuværende løn, ganget med forholdet mellem det antal år, den pågældende har været medlem af pensionskassen ved udgangen af 1982, og det antal år, den pågældende vil have været medlem af pensionskassen, når pensionsudbetalingerne normalt påbegyndes.

Pensionskassen kan i stedet vælge en metode, hvor der tages udgangspunkt i værdien af det enkelte medlems beregnede pensionstilsagn ÷ værdien af fremtidige ordinære bidrag (den prospektive reserve). Da den prospektive reserve for yngre medlemmer kan være negativ, kan det afgiftsfrie beløb dog ikke være mindre end værdien af indbetalte ordinære bidrag ÷ risikopræmie (den retrospektive reserve).

Den særlige skematiske friholdelsesordning i stk. 5 for Den sociale Pensionsfond skal ses på baggrund af, at den ikke har forsikringsmæssige reserver, og ud fra hensynet til at stille pensionsfonden afgiftsmæssigt lige med de øvrige afgiftspligtige. Nedsættelsen af formuen ved udgangen af 1982 med 4 pct. årligt af det oprindelige beløb skønnes at svare til forløbet af udbetalingerne til de sikrede i forsikringsselskaber.

Efter bestemmelsen i stk. 6 skal der ved opgørelsen af reserverne efter stk. 1 tages hensyn til, at der efter 1. januar 1983 kan ske regulering af reserverne ved udgangen af 1982.

ATP opgor ikke reserverne individuelt, men alene fordelt på årgang, kon og egen-/ægtefællepension. Den del af reserverne, der indgår i beregningen af friholdelsesandelen, skal derfor efter stk. 7 opgøres på dette grundlag.

For så vidt angår opsparingsordningerne i pengeinstitutter, er den del af afkastet fritaget for af-

gift, der svarer til forholdet mellem værdien af indestændet den 31. december 1982 og værdien af indestændet ved udgangen af det enkelte afgiftsår, jfr. stk. 8.

For kontante ordninger svarer værdien til indestændet den pågældende dag med tillæg af de renter, der er påløbet indtil opgørelsestidspunktet. For værdipapirdepoter opgøres værdien den 31. december 1982 efter § 25 på grundlag af de gennemsnitlige anskaffelseskurser for tilsvarende værdipapirer i visse af de afgiftspligtige institutioner. Pantebreve opgøres som i lov om en midlertidig formueafgift til kurs 85.

Værdien af værdipapirer ved udgangen af afgiftsåret opgøres til den matematisk opskrevne anskaffelsesværdi for obligationer og pantebreve samt borskursværdierne af indeksobligationer, aktier og investeringsforeningscertifikater.

Afgiftsfritagelsen vedrørende den for den 31. december 1982 foretagne opsparing opretholdes efter stk. 9 i de tilfælde, hvor en forsikrings- eller pensionsordning efter pensionsbeskatningslovens § 41 overføres til en anden ordning. Afgiftsfritagelsen opretholdes ligeledes ved overførsel af forsikrings- eller pensionsporteføljer mellem institutioner.

Til § 9

Såfremt afgiftsgrundlaget bliver negativt, kan det negative beløb fradrages i afgiftsgrundlaget for de nærmest følgende fem afgiftsår, idet fradraget skal udnyttes så hurtigt, det er muligt.

Til § 10

Denne bestemmelse indeholder de nærmere regler om fastsættelse af afgiftssatsen. Denne sats fastsættes årligt på grundlag af forhold, der ligger forud for afgiftsåret, således at afgiftssatsen er fastlagt før afgiftsårets begyndelse.

Stk. 2 beskriver formelen for beregningen af afgiftssatsen. Denne formel kan gengives således:

$$t = \frac{r \div 1,035 \times p \div 3,5}{r} \times 0,99 \times 100$$

- t = afgiftssatsen
 r = afkastprocenten (et udtryk for institutionernes gennemsnitlige afkast)
 p = prisstigningsprocenten
 3,5 = den afgiftsfrie realrente
 0,99 = skematisk reduktionsfaktor

Virkningen af den foran nævnte formel for beregning af afgiftssatsen kan belyses ved et forenklet eksempel. Det forudsættes, at formuen ved årets begyndelse er 100 kr., og at afkastprocenten er 15, således at formuen ved udgangen af året er vokset til 115 kr. Hvis prisstigningsprocenten er 8, skal formuen ved udgangen af året være vokset til 108 kr. for at bevare samme reale værdi som ved årets begyndelse. Imidlertid er det som nævnt hensigten, at afgiften ikke må bringe realrenten ned under 3,5 procent. Når afgiften er betalt, skal formueafkastet derfor give dækning både for 3,50 kr's forrentning og for en pristalsregulering på 8 procent af de 103,50 kr., der skal være til rådighed ved årets udgang. Det bliver 3,50 kr. + 8,28 kr. = 11,78 kr. Resten af afkastet på de 15,00 kr. eller 3,22 kr. kan herefter opkræves som afgift. Det svarer til en afgift på 21,5 procent af det fulde afkast på 15 kr.

Forinden afgiften beregnes, skal procenten på 21,5 dog ganges med 0,99, hvorved afgiftsprocenten nedsættes til 21,3.

Denne nedsættelse svarer til, at der, efter at afgiftssatsen er beregnet, men inden nedsættelsen til 99 pct., indrømmes et afgiftsfrit fradrag på 1 procent af afkastet som kompensation for, at der ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget ikke tages hensyn til udgiften til formueforvaltning.

Efter *stk. 3-5* skal afkastprocenten opgøres på grundlag af dels den gennemsnitlige rente af obligationsbeholdningerne i livsforsikringselskaber, Statsanstalten for Livsforsikring, tværgående pensionskasser, Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lonmodtagernes Dyrtdsfond, opgjort ud fra status ét år for afgiftsårets begyndelse, dels den gennemsnitlige effektive rente for nyplaceringer i obligationer med over 5 års løbetid i de første syv måneder af året forud for afgiftsåret. De to renter vejes sammen efter forholdet 0,9 og 0,1, hvorved afkastprocenten fremkommer.

Renten af institutionernes obligationsbeholdninger opgøres for hver serie og vejes sammen efter forholdet mellem institutionernes samlede kursværdier i hver serie. For den enkelte obligationsserie beregnes en rente med udgangspunkt i gennemsnittet af institutionernes bogførte anskaffelseskurser ved udgangen af 1982, idet disse kurser dog korrigeres for obligationstilgangen i 1983, jfr. § 25. For serier, hvor der udstedes obligationer efter 1983, ajourføres den beregnede rente år for år. Denne ajourføring sker ved en sammenvejning af den nærmest foregående beregnede rente og den gennemsnitlige markedsrente for den pågældende serie i året to år forud for afgiftsåret. F.eks. tages

der for afgiftsåret 1987 udgangspunkt i den beregnede rente ved udgangen af 1984. Denne rente sammenvejes med den gennemsnitlige markedsrente for 1985. Markedsrenten tillægges en vægt, der svarer til bruttotilgangen i den pågældende serie i løbet af 1985, mens renten ved udgangen af 1984 tillægges en vægt, der svarer til resten af den cirkulerende obligationsmasse ved udgangen af 1985.

Gennem de i *stk. 4* foreslåede regler sikres det, at de afgiftspligtige i perioder, hvor markedskurserne er højere end de regulerede anskaffelseskurser, ikke kan påvirke afgiftssatsen ved hjælp af indbyrdes køb og salg af værdipapirer med det formål at forhøje anskaffelseskurserne og dermed formindske afkastprocenten af obligationsbeholdningerne.

Prisstigningsprocenten beregnes efter *stk. 6* som den gennemsnitlige årlige procentvise prisstigning i de to sidste år forud for afgiftsåret. Beregningen foretages på grundlag af gennemsnittet af de månedlige nettoprisindeks for 1. halvår af året forud for afgiftsåret og det gennemsnitlige nettoprisindeks for det tilsvarende halvår to år tidligere. For 1984 gælder dog den særlige regel i § 26.

Til § 11

Hvis den beregnede afgiftssats i et år bliver negativ, sker der ikke udbetaling af et negativt afgiftsbeløb. Derimod kan der ske overførsel af en beregnet negativ afgift til fradrag i afgiften for de nærmest følgende fem afgiftsår i de tilfælde, hvor prisstigningsprocenten overstiger afkastprocenten. Denne negative afgift beregnes efter *stk. 3* som en procent af den matematiske opskrevne kursværdi af de afgiftspligtige aktiver. Procenten fremkommer som forskellen mellem prisstigningsprocenten og afkastprocenten.

Til § 12

Forsikringselskaberne, pensionskasserne og de øvrige i § 2, stk. 1, nævnte afgiftspligtige skal indgive en opgørelse over deres forventede afgiftspligtige afkast til statsskattedirektoratet. Opgørelsen skal være indgivet senest den 15. juli i afgiftsåret. Samtidig med at opgørelsen indgives, skal a conto afgiften indbetales til statsskattedirektoratet.

Samtidig med indsendelsen af den foreløbige opgørelse for afgiftsåret skal der indgives endelig opgørelse for året for afgiftsåret. Afkastet ifølge den endelige opgørelse kan danne udgangspunkt for fastsættelsen af det forventede afkast for afgiftsåret.

Der vil blive udarbejdet særlige blanketter til brug for opgørelsen til statsskattedirektoratet.

På lidt længere sigt, hvor der kan blive tale om betaling af meget betydelige afgiftsbeløb, kan det af hensyn til afgiftens virkning på penge- og kapitalmarkedet overvejes at gå over til indbetaling i flere rater for de afgiftspligtige, hvis indbetalinger har særlig vægt. Der er derfor givet ministeren for skatter og afgifter adgang til at bestemme, at visse afgiftspligtige fra 1985 eller senere i stedet skal indbetale a conto afgiften kvartalsvis. Der skal i så fald også ske en tilpasning af reglerne om forrentning.

Til § 13

Efter bestemmelsen påhviler pligten til at indsende opgørelse over det forventede afgiftsgrundlag for de individuelle opsparingsordninger det pågældende pengeinstitut. Opgørelsen omfatter alle afdelinger og filialer under det pågældende pengeinstitut. Disse opsparingsordninger findes i banker, sparekasser, andelskasser og i visse forsikringselskaber og pensionskasser.

De opsparingsformer, der er omfattet af afgiftspligten, er følgende:

- 1) pensionsopsparingskonti,
- 2) selvpenioneringskonti,
- 3) indekskonti og
- 4) konti efter pensionsbeskatningslovens § 42.

Pengeinstituttet foretager en samlet opgørelse for hver af de nævnte opsparingsformer. Selv om det er de enkelte kontohavere, der er afgiftspligtige, skal opgørelsen dog ikke indeholde nogen fortegnelse over disse.

Der gælder samme frister for indsendelse og opgørelse af a conto afgiften som for forsikringselskaberne og pensionskasserne, jfr. dog stk. 2.

Pengeinstituttet hæver a conto afgiften på den enkelte afgiftspligtiges opsparingskonto og giver den pågældende kontohaver meddelelse herom. Af hensyn til pengeinstitutternes administration er det bestemt, at afgiften skal hæves en uge for den sidste rettidige indbetalingsdag. Renten for den mellemtilfældige uge tilfalder således pengeinstituttet.

Pengeinstituttet kan benytte det opgjorte afgiftspligtige afkast for året for afgiftsåret som udgangspunkt for opgørelsen af det forventede afkast i afgiftsåret. For nyttilkomne kontrakter må der dog altid foretages et skøn over afkastet i afgiftsåret. For kontrakter, der er ophævet inden den 15. juli, er der sket endelig afregning ved ophævelsen, jfr. §

16, og der skal ikke tages hensyn til disse kontrakter ved opgørelsen af det forventede afkast.

Efter stk. 2 er der givet pengeinstituttet adgang til for rene kontantkonti uden tilknyttede værdipapirbeholdninger at vælge endelig betaling af afgift i afgiftsåret. I så fald skal opgørelsen omfatte perioden 1. december i året forud for afgiftsåret til og med den 30. november i afgiftsåret. Opgørelsen skal i disse tilfælde indsendes og afgiften betales senest den 15. december i afgiftsåret. Som følge af, at indbetaling af afgiften sker 5 måneder senere end for de afgiftspligtige i øvrigt, skal der i tillæg til afgiften betales en rente af afgiften for tiden fra den 15. juli, til afgiften betales. Dette rentetillegg kan fradrages i afgiftsgrundlaget. Hvis betaling sker efter den 15. december, svares der morarente efter § 19. Reglerne i stk. 2 gælder ikke for puljeordninger og ordninger med individuelle værdipapirdepoter.

Pengeinstituttet kan enten straks ved ordningens start eller på et senere tidspunkt vælge at indbetale afgiften endeligt i afgiftsåret.

Ved overgang til endelig betaling af afgift i afgiftsåret skal der for det første år alene medregnes de påløbne renter fra den 1. januar i afgiftsåret til den 30. november i samme år.

Ved anvendelse af overgangsreglen i § 8, stk. 8, træder i disse tilfælde indeståendet den 30. november i afgiftsåret i stedet for indeståendet ved udgangen af afgiftsåret.

Adgang til at afregne afgiften endeligt i afgiftsåret gælder som nævnt alene rene kontantkonti. Valget gælder for samtlige afgiftspligtige kontantkonti i det pågældende pengeinstitut. Der kan således ikke vælges forskellige ordninger for kontantkonti i samme pengeinstitut. Et pengeinstitut, der har valgt at foretage endelig afregning i afgiftsåret, kan ikke senere gå tilbage til betaling af a conto afgift.

For pensionsopsparingskonti med værdipapirdepoter er det ikke sikkert, at der er kontante midler på kontoen til dækning af a conto afgiften. Pengeinstituttet skal uanset at der ikke er dækning på kontoen, hæve afgiften. Kontoen kan således overtrækkes. Den afgiftspligtige forrenter det beløb, hvormed kontoen er overtrukket, med den rentesats, der i øvrigt gælder ved tilskrivning af renter på kontoen. Kontohaveren skal have meddelelse om, med hvilket beløb kontoen er overtrukket.

Til §§ 14-15

De afgiftspligtige efter § 2, stk. 1, skal den 15. juli i året efter afgiftsåret indsende endelig opgørelse over det afgiftspligtige afkast i afgiftsåret. Det samme gælder pengeinstitutterne i det omfang, de ikke afregner afgiften for rene kontantkonti endeligt den 15. december i afgiftsåret. Samtidig indbetales den eventuelt for lidt indbetalte afgift med tillæg af renter. For meget indbetalt afgift med tillæg af renter modregnes i a conto afgiften for det aktuelle afgiftsår. Eventuelle yderligere overskydende afgiftsbeløb med renter tilbagebetales.

Renten svarer til den i § 10, stk. 3, litra b, nævnte rente til brug for afgiftsprocenten i året efter afgiftsåret.

Der er i § 14, stk. 2, åbnet adgang til, at pensionskasser og pensionsfonde, der på grund af overgangsordningen ikke skal betale afgift, kan indsende en særlig erklæring herom attesteret af en statsautoriseret eller registreret revisor i stedet for en egentlig opgørelse.

Til § 16

Ved ophævelse af en ordning i et pengeinstitut skal der foretages en endelig afregning vedrørende det løbende afgiftsår. Sker ophævelsen inden den 15. juli, skal der ligeledes foretages endelig afregning vedrørende det foregående år. Hvis ophævelsen af ordningen er sket efter den 15. juli, er der sket endelig afregning vedrørende det foregående år, ligesom der er sket a conto indbetaling vedrørende det løbende afgiftsår. Den endelige afregning omfatter i dette tilfælde alene forskellen mellem a conto afgiften og den endelige afgift vedrørende afgiftsåret. Indsendelse af opgørelsen og indbetaling af afgiften skal ske inden for samme frist, som gælder ved indbetaling af afgift efter pensionsbeskatningsloven.

I de tilfælde, hvor pengeinstituttet efter § 13, stk. 2, afregner endeligt i afgiftsåret, omfatter afregningen kun det løbende afgiftsår.

I det endelige afkast indgår også afkastet af værdipapirer i en pensionsopsparingskonto. I dette afkast indgår kursgevinster og -tab, som om det pågældende værdipapir var solgt på ophævelsesdagen for et beløb svarende til kursværdien den pågældende dag. Renter, der er pålobet til ophævelsesdagen, indgår i afgiftsgrundlaget.

Efter stk. 2 gælder der tilsvarende regler som omhandlet i stk. 1 i de tilfælde, hvor afgiftspligten efter § 2, stk. 1, ophører, f.eks. som følge af at en pensionskasse likvideres.

Efter stk. 3 kan der til ordningen eller institutionen udbetales en beregnet negativ afgift, såfremt der ved ophævelsen henholdsvis ophøret konstateres et negativt afgiftsgrundlag. Dette kan skyldes, at der realiseres kurstab, og at disse kurstab korrigeret for en eventuel restsaldo på kontoen ifølge § 4, stk. 4, overstiger årets afkast. Udbetalingen svarer til årets afgiftssats ganget med den afgiftspligtige del af det opgjorte afgiftsgrundlag.

De negative afgiftsbeløb indgår i grundlaget for beregningen af afgift efter pensionsbeskatningsloven.

Efter stk. 4 skal der betales renter vedrørende for lidt eller for meget betalt afgift for året for afgiftspligtens bortfald. Renten svarer til den i § 10, stk. 3, litra b, nævnte rente. Forrentningen sker fra den 15. juli i det foregående år til betaling sker. Betales der ikke inden den sidste rettidige betalingsdag (3 måneder efter afgiftspligtens ophør), skal der svares morarenter efter § 19 med 1,3 pct. pr. påbegyndt måned.

For det løbende afgiftsår betales der ikke renter vedrørende det for lidt eller eventuelt for meget betalte afgiftsbeløb, bortset fra de i § 13, stk. 2, nævnte tilfælde, hvor pengeinstituttet har valgt at betale endelig afgift i afgiftsåret. Derimod betales der også for dette år morarenter efter § 19 ved for sen betaling af afgiften (3 måneder efter afgiftspligtens ophør).

Til § 18

Det er tanken, at opgørelserne skal indgives på særlige blanketter, der udarbejdes af statsskattedirektoratet. Disse blanketter vil man søge at indrette således, at der alene indberettes forholdsvis få oplysninger.

Statsskattedirektoratet skal kontrollere opgørelsen og afgiftsberegningen, såvel vedrørende den foreløbige som den endelige afgift. Hvis statsskattedirektoratet finder, at den foreløbige eller endelige afgift skal ændres, forelægger direktoratet spørgsmålet for ligningsrådet, der kan ændre afgiften. Sker der en sådan ændring, skal meddelelse herom gives til den afgiftspligtige. For så vidt angår opsparingsordninger i pengeinstitutter, skal meddelelse om ændringen dog ikke sendes til kontohaverne, men til det pengeinstitut der har indsendt opgørelsen. Pengeinstituttet videregiver meddelelsen om ændringen til kontohaveren.

Den afgiftspligtige kontohaver i et pengeinstitut kan klage til landsskatteretten over pengeinstituttets opgørelse af afgiftsgrundlaget og beregning af den endelige afgift. Det er en betingelse for denne

klageadgang, at kontohaveren vedlægger en opgørelse fra pengeinstituttet over, hvorledes afgiften er beregnet. Kontohaveren skal samtidig anføre, hvorfor denne mener, at afgiften er forkert opgjort, og vedlægge pengeinstituttets kommentarer hertil.

Ændringer vedrørende den foreløbige afgift kan ikke indbringes for landsskatteretten.

Ligningsrådets afgørelser om den endelige afgift kan påklages til landsskatteretten, hvis afgørelse kan indbringes for domstolene. Fristen herfor regnes fra det tidspunkt, den afgiftspligtige har fået meddelelse fra statsskattedirektoratet om ligningsrådets ændring af afgiften. For pengeinstitutordninger regnes klagefristen fra det tidspunkt, hvor kontohaveren har fået meddelelse fra pengeinstituttet om ændringen.

Klage over ændring af afgiften medfører ikke, at fristen for at indbetale afgiften udsættes.

Til § 19

Den foreslåede rentesats på 1,3 pct. pr. måned svarer til den rentesats, der gælder for indeholdelsespligtige ved for sen indbetaling af A-skatte.

Forrentningen af det for lidt eller for meget betalte afgiftsbeløb regnes fra afgiftens forfaldstidspunkt, dvs. den 15. juli i afgiftsåret for så vidt angår a contobetaling, og den 15. juli i det følgende år for så vidt angår den endelige afregning af afgiften. I de i § 13, stk. 2, nævnte tilfælde er afgiftens forfaldstidspunkt den 15. december, og forrentningen sker fra dette tidspunkt.

Til § 20

Såfremt opgørelsen ikke indgives rettidigt, kan statsskattedirektoratet opgøre afgiftsgrundlaget skønsmæssigt og opkræve afgiften på dette grundlag, efter at spørgsmålet har været forelagt ligningsrådet.

I disse tilfælde bæres afgiften og tillægget for for sen indbetaling af afgiften af det pågældende pengeinstitut og ikke af den enkelte afgiftspligtige kontohaver.

Statsskattedirektoratet kan efter *stk. 2* pålægge de indberetningspligtige at give oplysninger ud over dem, der er indeholdt i opgørelsen af afgiftsgrundlaget, til brug for kontrolarbejdet. Denne mulighed for at få yderligere oplysninger kan blive aktuel, enten som led i kontrollen med afgiftsgrundlaget eller ved klage over afgiftsberegningen. De nødvendige oplysninger kan på samme måde,

som det kendes inden for skattelovgivningen, fremtvinges ved pålæg af daglige boder.

Til § 24

For de efter § 2, stk. 1, afgiftspligtige institutioner skal urealiserede og realiserede kursgevinster og -tab efter hovedreglen i § 4, stk. 3, opgøres med udgangspunkt i den enkelte institutions anskaffelseskurser.

For at forhindre, at afgiftsgrundlaget nedbringes ved at de afgiftspligtige realiserer kursgevinster i 1983, hvor kurserne hidtil er steget væsentligt i forhold til årsskiftet 1982-83, foreslås det i *stk. 1*, at anskaffelseskurserne ved udgangen af 1982 for den enkelte institution anvendes ved udgangen af 1983 for de obligationer, som befandt sig i beholdningen såvel ved udgangen af 1982 som ved udgangen af 1983.

For at forebygge forsøg på at nedbringe afgiftsgrundlaget foreslås det tillige i *stk. 2*, at kursgevinsten skal inddrages i afgiftsgrundlaget, hvis en institution i 1983 nedbringer sin beholdning i en obligationsserie ved salg. Kursgevinsten skal indgå i saldoen efter § 4, stk. 4, og medregnes således i afgiftsgrundlaget fra og med 1984.

Til § 25

Pengeinstitutterne har normalt ikke registreret anskaffelseskurserne for værdipapirerne i deres kunders kapitalpensionsdepoter. Med henblik på at opnå et konkurrenceneutralt udgangspunkt for opgørelsen af urealiserede og realiserede kursgevinster og -tab, jfr. § 4, stk. 3 og 4, foreslås det, at der beregnes et tilnærmet udtryk for visse af de afgiftspligtige institutioners gennemsnitlige anskaffelseskurser ved udgangen af 1983. Dette sæt kurser anvendes på obligationer i pengeinstitutordningerne.

Kurserne beregnes ud fra de gennemsnitlige anskaffelseskurser ved udgangen af 1982 for obligationsbeholdningerne i livsforsikringsselskaber, Statsanstalten for Livsforsikring, tværgående pensionskasser, Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lonmodtagernes Dyrtidsfond. Der reguleres for obligationstilgangen i 1983. Obligationer i en given serie anses således for at være købt til samme kurser i pengeinstitutordningerne som i institutionerne.

For de meget beskedne beholdninger af pantebreve i kapitalpensionsdepoterne foreslås anvendt kurs 85, jfr. § 5 i lov nr. 696 af 21. december 1982

om en midlertidig formueafgift af visse pensionskapitaler m.v.

Til § 26

Det foreslås, at fradraget for prisstigningen til brug for afgiftsprocenten i 1984 udgør den procent, hvormed det gennemsnitlige nettoprisindeks for 1. halvår 1983 er steget i forhold til det gennemsnitlige nettoprisindeks for 1. halvår 1982, jfr. at afgiften i øvrigt tager udgangspunkt i forholdene ved udgangen af 1982.

Til § 27

Selv om det antages at følge af almindelige regler, at det er overskuddet eller forrentningen opgjort efter fradrag af afgiften, der danner grundlag for beregning af bonus, har man dog for at undgå retsusikkerhed på dette område fundet det rigtigst udtrykkeligt at fastslå dette ved den her omhandlede bestemmelse.